

ro

Uniunea Europeană
Politica Regională

info regio

| Nr. 26 | Iunie 2008 |

panorama

Politica de coeziune a UE între 1988-2008: o investiție în viitorul Europei

CUPRINS

Cuvânt înainte de Dirk Ahner	1
Regiunile contează Autor Danuta Hübner	2
O investiție în oameni Autor Vladimír Špidla	6
1989-1993: De la proiecte la programe	8
1994-1999: Consolidare și dublarea efortului	14
2000-2006: Transformarea extinderii într-o reușită	18
2007-2013: Accent pe creștere și crearea de locuri de muncă	22
Privind în retrospectivă spre 1988 O dezbatere între oficialii Comisiei Europene	26
Note	36

Fotografii: Comisia Europeană

Coperta: Digital Vision/Getty images, © DG REGIO

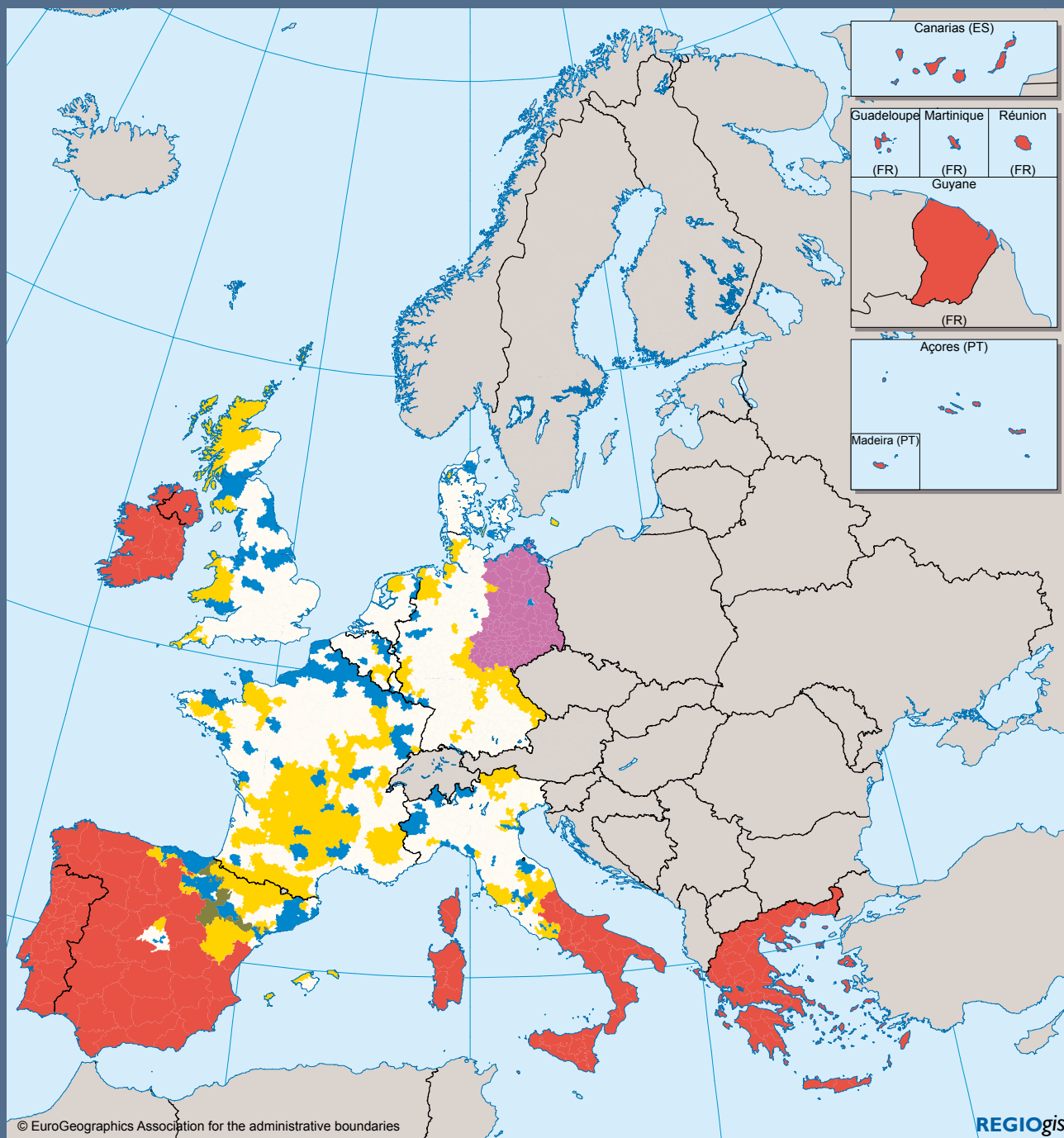
Concept și text (în cazul în care nu se precizează altfel): Wolfgang Petzold
cu mulțumiri speciale pentru Jean-Charles Leygues, Hugo Poelman, Daniel Mouqué,
Caroline Taylor și Thomas Durieux, (Tipik Communications).

Editor: Raphaël Goulet, Comisia Europeană, Direcția Generală pentru Politica Regională.

Această revistă este tipărită în limbile engleză, franceză și germană pe hârtie reciclată.

Dosarul tematic este disponibil în 22 de limbi ale Uniunii Europene la următoarea adresă:
http://ec.europa.eu/regional_policy/index_en.htm

Opiniile exprimate în această publicație sunt cele ale autorilor
și nu reflectă în mod necesar punctele de vedere ale Comisiei Europene.

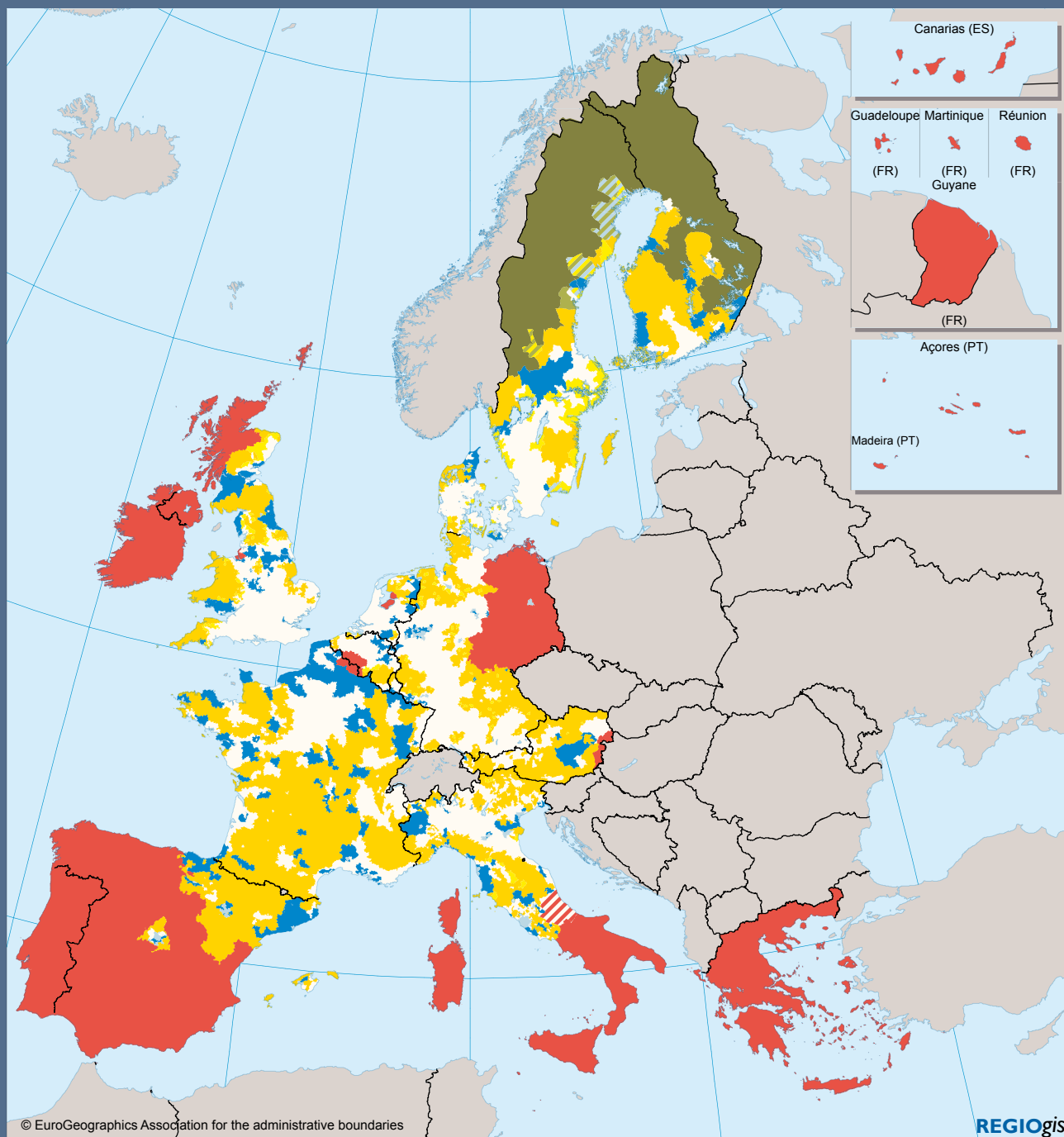
Fonduri Structurale 1989-1993: zone eligibile

- Obiectivul 1*
- Obiectivul 2
- Obiectivul 5b
- Obiectivul 2 și 5b
- Noile landuri germane

Noile landuri germane eligibile pentru ajutor din 1990
Situția țărilor non-UE în 1993

* regiuni cu PIB/cap de locuitor mai mic de 75 % din media UE

0 1.000 km

Fonduri Structurale 1994-1999: zone eligibile

■ Obiectivul 1*: complet eligibile	■ Obiectivul 6: parțial eligibile
■ Obiectivul 2: complet eligibile	■ Obiectivul 5b și 6: parțial eligibile
■ Obiectivul 2: parțial eligibile	■ Obiectivul 2 și 6: parțial eligibile
■ Obiectivul 5b: complet eligibile	■ Obiectivul 2 și 5b: parțial eligibile
■ Obiectivul 5b: parțial eligibile	■ Obiectivul 2, 5b și 6: parțial eligibile
■ Obiectivul 6: complet eligibile	■ Obiectivul 1: 1994-1996

Suedia, Finlanda și Austria eligibile pentru ajutor din 1995.
Abruzzo eligibil pentru ajutor în cadrul obiectivului 1 pentru
perioada 1 ianuarie 1994-31 decembrie 1996.
Situația țărilor non-UE în 1999.

* regiuni cu PIB/cap de locuitor mai mic de 75 % din media UE

0 1.000 km

Director general Dirk Ahner

PAGINA 1

DIRK AHNER, COMISIA EUROPEANĂ, DIRECTOR GENERAL PENTRU POLITICĂ REGIONALĂ

Cuvânt înainte

Stimate Cititor,

Acest număr al revistei Panorama este dedicat exclusiv primilor 20 de ani de existență a Politicii de Coeziune a UE. În 24 iunie 1988, Consiliul a convenit asupra unui regulament care prevedea alocarea fondurilor UE existente în contextul „coeziunii economice și sociale”, un termen introdus cu doi ani înainte de Actul Unic European. De atunci, politica de coeziune a devenit una dintre cele mai importante și cele mai dezbătute politici ale UE. De aceea, ne-am gândit că este util să vedem cât de justificată s-a dovedit a fi existența sa, cât de bine a fost implementată și cât de puternic a fost impactul său pe parcursul anilor.

Anul 1988 a marcat nu numai începutul acestei noi politici, ci și încheierea unei dezbateri începute cu câțiva ani înainte. Începând cu sfârșitul anilor 1970, alocarea fondurilor UE în cadrul unor programe multianuale specifice a fost testată în așa-numitele „Programe Integrate de Dezvoltare”, iar mai târziu în „Programele Integrate Mediteraneene”. Ambele au reprezentat o schimbare radicală în ceea ce privește destinația fondurilor: rambursarea anuală a cheltuielilor aferente proiectelor propuse de statele membre, un sistem care nu mai era considerat convingător și care trebuia înlocuit cu o abordare mai eficientă.

De atunci, politica de coeziune a reprezentat cadrul pentru acțiunile Comunității, folosind o abordare strategică la nivel euro-

pean, național și regional. S-a adaptat de-a lungul timpului fără a pierde din vedere obiectivul său central, și anume acela de a asigura dezvoltarea echilibrată și durabilă a regiunilor Europei. A făcut și continuă să facă posibilă implicarea guvernelor naționale, regionale și locale în strategii fundamentale și în crearea unor rețele care depășesc granițele fizice și politice naționale.

„[Politica de coeziune] s-a adaptat de-a lungul timpului fără a pierde din vedere obiectivul său central, și anume acela de a asigura dezvoltarea echilibrată și durabilă a regiunilor Europei.”

Nu există o rețetă universală pentru dezvoltarea regională. Totuși, principii precum parteneriatul, transparența, subsidiaritatea și participarea societății civile se îmbină pentru a forma un element fundamental al politicilor de dezvoltare. Acestea consolidează cooperarea dintre sectorul public și cel privat, având capacitatea de asocia eficiența cu descentralizarea și implicarea activă. Privită astfel, politica de coeziune este la fel de modernă ca în 1988.

Sper că vă va face plăcere să citiți acest număr al revistei.

Comisarul **Danuta Hübner**

PAGINA 2

DANUTA HÜBNER,
MEMBRU AL COMISIEI EUROPENE,
RESPONSABIL CU POLITICA REGIONALĂ

Regiunile contează

Obiectivul coeziunii economice și sociale a fost exprimat în Actul Unic European și a devenit realitate în 1988 prin adoptarea primului regulament care a dat naștere politicii de coeziune. Tratatul de la Maastricht, Amsterdam și Nisa au reafirmat importanța politicii, iar sfera de aplicare a acesteia a fost chiar extinsă prin proiectul Tratatului de la Lisabona și prin dobândirea unei noi dimensiuni teritoriale. Consiliile Europene din 1988, 1992, 1999 și 2005 au confirmat importanța politicii de coeziune, alocându-i acesteia cote tot mai însemnate din bugetul european.

Totuși, analizând în retrospectivă primii 20 de ani de existență a politicii de coeziune a UE, ne dăm seama că anul 1988 rămâne un an de răscruce. Descoperirea geografiei economice a Europei a marcat de atunci o schimbare radicală atât pentru politicile UE, cât și pentru politicile naționale și regionale. Identificarea regiunilor cu nevoile cele mai acute, definirea priorităților, implicarea instituțiilor locale și impunerea unor standarde comune de gestionare, control și evaluare au dus nu doar la obținerea unor rezultate tangibile, ci și la crearea unui sistem unic de guvernare la mai multe niveluri.

Politica de coeziune exprimă clar faptul că oricine, în orice parte a Uniunii, are posibilitatea de a participa la piața comună și de a beneficia de avantajele acesteia. Politica de coeziune este „mâna vizibilă” a pieței, care urmărește să asigure o dezvoltare echilibrată și durabilă, favorizând în același timp integrarea economică în

„Politica de coeziune este «mâna vizibilă» a pieței, care urmărește să asigure o dezvoltare echilibrată și durabilă, favorizând în același timp integrarea economică în toate țările Uniunii Europene în general.”

PAGINA 3

toate țările Uniunii Europene în general. Și este o politică locală, care atribuie un rol fiecărui teritoriu european, în sensul că nu reprezintă un obstacol în calea repartizării activităților economice, putând deveni în schimb o sursă de dezvoltare în sine. Teoriile economice recente confirmă această abordare prin numeroase studii de caz care demonstrează faptul că „geografia contează” și că politica regională poate schimba lucrurile.

A reușit politica de coeziune a UE să dea rezultate în acești 20 de ani de existență?

De fapt, UE a atins un nivel impresionant de convergență economică și socială din 1988 până în prezent. La nivel național, Grecia, Spania, Irlanda și Portugalia – principalii beneficiari ai politicii de coeziune în ultimii ani – au înregistrat o creștere semnificativă. Între 1995 și 2005, Grecia și-a redus decalajul față de restul UE-27, Produsul său Intern Brut pe cap de locuitor înregistrând o creștere de la 74 % la 88 % din media UE. În aceeași perioadă, Spania și Irlanda au ajuns de la 91 %, respectiv 102 % la 102 %, respectiv 145 % din media Uniunii. Ne putem aștepta la rezultate asemănătoare și în cazul noilor state membre, unde politica de coeziune a început să aibă recent efect, punând bazele unei creșteri economice puternice.

Creșterea economică relativ puternică din regiunile cu un PIB scăzut pe cap de locuitor a însemnat că regiunile UE au tendințe convergente. Între 1995 și 2004, numărul regiunilor cu un PIB pe cap de locuitor sub 75 % din media UE a scăzut de la 78 la 70,

iar numărul celor aflate la o cotă de sub 50 % din media UE a scăzut de la 39 la 32.

Politica de coeziune îmbunătățește poziția competitivă a economiilor regionale, furnizând bunuri publice „europene” pe care piața nu le poate asigura. Rețele importante de transport și de energie, o politică de mediu europeană autentică, investiții în educație, cercetare și dezvoltare – toate acestea sunt exemple care ilustrează acest lucru. Merită să menționăm că, în perioada curentă, politica de coeziune a schimbat radical prioritățile de

investiții. Un sfert din resurse sunt alocate acum activităților de cercetare și inovație, în timp ce aproximativ 30 % sunt alocate infrastructurii de mediu și măsurilor de combatere a schimbărilor climatice.

Însă valoarea adăugată a politicii de coeziune înseamnă mai mult decât investiții în dezvoltare și în crearea de locuri de muncă. Prin modelul său unic de guvernare la mai multe niveluri, aceasta implică în proiectarea și implementarea sa actori locali și regionali, beneficiind astfel de cunoștințele acestora și asigurând o creștere a eficienței. Politica de coeziune asigură și protejează conformarea cu celelalte politici comunitare, indiferent de domeniul la care se referă acestea: ajutoare de stat, mediu, transporturi, sprijin pentru inovație sau societatea informațională. Acționează ca un „cal troian” pentru a îmbunătăți și a moderniza administrațiile publice, pentru a accentua transparența și pentru a favoriza buna guvernare. Nu în ultimul rând, favorizează colaborarea între oameni prin numeroase programe și rețele transfrontaliere și transnaționale.

Astăzi, politica de coeziune este o politică de dezvoltare matură, bazată pe resursele și oamenii din teritoriu. Acesta este un avantaj cheie în rezolvarea noilor probleme cu care se confruntă teritoriile Europei. Acestea se vor vedea nevoite să se adapteze presiunilor economiei globale, schimbările climatice vor reprezenta o amenințare pentru unele sectoare și o oportunitate pentru altele, modificările demografice și îmbătrânirea populației

vor impune noi politici pe piața forței de muncă, iar noile riscuri sociale asociate schimbărilor economice vor impune noi abordări.

Economiștii susțin că dezvoltarea regională și locală – prin combinarea creșterii economice cu reducerea disparităților geografice – va deveni tot mai importantă în rezolvarea acestor probleme. Dezbaterile privind viitorul politicii de coeziune trebuie privită în acest context.

Realizările politicii noastre au fost remarcate și de alte țări. În semn de recunoaștere a acestui interes, Comisia a încheiat memorandumuri de înțelegere privind cooperarea în domeniul politicii regionale cu China, Rusia și Brazilia, țări care se confruntă cu disparități tot mai mari la nivel regional și probleme importante în ceea ce privește o mai bună guvernare, urmând să se acorde o mai mare importanță fluxurilor informaționale de jos în sus în cadrul politicii și al proceselor de luare a deciziilor. Numeroase alte țări și organizații (Africa de Sud, Ucraina, MERCOSUR, Uniunea Economică și Monetară Vest Africană) și-au exprimat interesul puternic față de modelul politicii de coeziune al UE, deoarece acesta este considerat a fi un mecanism extrem de eficient având în vedere resursele bugetare limitate. Prin cooperare internațională, politica de coeziune face cunoscute valorile europene dincolo de granițele teritoriilor Uniunii.

*„Prin cooperare internațională,
politica de coeziune face cunoscute
valorile europene dincolo de granițele
teritoriilor Uniunii.”*

PAGINA 5

Comisarul **Vladimír Špidla**

PAGINA 6

VLADIMÍR ŠPIDLA, COMISAR EUROPEAN
PENTRU OCUPAREA FORȚEI DE MUNCĂ,
AFACERI SOCIALE ȘI EGALITATE DE ȘANSE

O investiție în oameni

Fondul Social European investește în oameni de mai bine de 50 de ani. Cei care au pus bazele Uniunii și-au demonstrat atât capacitatea de previziune, cât și simțul pragmatic atunci când au înființat acest fond prin Tratatul de la Roma. Azi, FSE finanțează măsuri de activare, locuri de muncă de calitate printr-o mai bună calificare, este esențial pentru asigurarea egalității de șanse și sprijină persoanele defavorizate. Dintre cei aproximativ 10 milioane de oameni care beneficiază de acțiunile finanțate prin FSE în fiecare an, jumătate sunt femei, iar aproximativ 1,2 milioane sunt muncitori mai în vârstă.

Deși FSE a fost creat inițial pentru a compensa pierderea locurilor de muncă din sectoarele industriale tradiționale prin recalificarea muncitorilor, anii 1970 au marcat începutul unei noi epoci. Pentru prima dată, șomajul în rândul tinerilor a devenit o problemă. De aceea, Comisia Europeană a făcut o prioritate din programele de sprijin pentru persoanele sub 25 de ani. Tot în această perioadă, sprijinul a început să fie acordat și femeilor, în special celor cu calificări modeste și celor care reveneau în câmpul muncii. Criza energetică, declinul economic și cotele record de șomaj de la începutul anilor 1980 au adus

cu sine noi probleme, dar și noi abordări. Comisia a luat o decizie importantă, și anume aceea de a sprijini formarea continuă în domeniul noilor tehnologii prin FSE.

În 1988, reforma a marcat o schimbare importantă pentru FSE din mai multe puncte de vedere:

- > S-a creat o viziune nouă, mai extinsă a solidarității europene: sfera de acțiune a FSE a fost extinsă pentru a acoperi și dimensiunea referitoare la coeziunea socială, astfel încât acesta să poată sprijini regiunile mai sărace cu o rată ridicată a șomajului;
- > De asemenea, planificarea programelor multianuale a făcut posibilă concentrarea asupra obiectivelor pe termen lung; și
- > În fine, s-a născut principiul de parteneriat, dezvoltat în mod continuu până în prezent. În loc să administreze mii de proiecte singură, Comisia lucrează acum împreună cu statele membre și regiunile la planificarea și administrarea resurselor FSE.

Odată cu încheierea Războiului Rece, a început o nouă eră a integrării europene, deschizând posibilitatea aderării pentru țările Europei Centrale și de Est. În paralel, a început o nouă fază a globalizării, cu cerințe mai mari legate de mobilitatea ocupațională și geografică a cetățenilor noștri. Odată cu intrarea în vigoare a Tratatului de la Amsterdam din 1997, a fost lansată Strategia europeană de ocupare a forței de muncă, aceasta jucând de atunci un rol central în coordonarea politicilor UE pentru a crea locuri de muncă mai numeroase

*„Împreună cu celelalte Fonduri Structurale
și de Coeziune, FSE transformă semnificația
valorilor și solidarității europene în realitate.”*

PAGINA 7

și mai bune. FSE a devenit instrumentul financiar european de implementare a Strategiei europene de ocupare a forței de muncă, fiind, de asemenea, cheia de boltă a Strategiei de la Lisabona.

Cei două sute de milioane de cetățeni care reprezintă forța de muncă a Uniunii Europene cu 27 de state membre dispun de o înaltă calificare, însă trebuie să ridicăm standardele și mai sus, deoarece va trebui să facem față provocărilor globale ale viitorului. Îmbătrânirea populației înseamnă că nu ne putem permite să pierdem potențialul nici unei persoane, fie ea tânără sau în vârstă, rezidentă sau migrantă, absolută de studii superioare sau nu. În plus, schimbările rapide de natură tehnologică și economică solicită un grad mai mare de flexibilitate din partea companiilor și a populației Europei. FSE poate contribui la armonizarea nevoilor personale cu cerințele pieței muncii. Poate ajuta statele membre să-și realizeze propriile programe de flexibilitate și securitate – flexisecuritate. Bunul nostru cel mai de preț îl reprezintă resursele umane și potențialul nostru, iar FSE ne ajută să jucăm această carte în mod strategic pentru a reuși.

Sprijinul FSE nu înseamnă doar bani, contribuțiile fondului în domeniul politicilor naționale care vizează piața muncii putând fi uneori modeste. Faptul că programele FSE sunt adesea folosite pentru a testa noi abordări și idei și pentru a învăța de la alte state membre prin cooperare și stabilirea de contacte poate genera valoare adăugată cu costuri reduse. Într-o Uniune Europeană mai extinsă, caracterizată de

o mai mare diversitate, avem nevoie mai mult decât oricând de cooperare dincolo de granițele naționale. Această valoare adăugată nu presupune costuri ridicate, ci merită efortul, deoarece Uniunea Europeană trebuie să devină mai inovatoare și mai dinamică, dacă vrea să concureze în contextul economiei globale.

Programele FSE răspund atât nevoilor naționale, cât și celor locale și se bazează pe un parteneriat extins. Discutate și stabilite de comun acord de către statele membre și Comisia Europeană, programele sunt implementate prin intermediul unui număr mare de organizații, atât din sectorul public, cât și din cel privat. Aceste organizații cuprind autorități naționale, regionale și locale, instituții de învățământ și formare profesională, organizații guvernamentale și de voluntariat, precum și parteneri sociali, asociații profesionale și din sectorul industrial, precum și companii individuale.

Recent au fost demarate 117 programe FSE în valoare de peste 75 miliarde euro pentru perioada 2007-2013. În anii următori, acestea trebuie transformate în rezultate tangibile și reușite pe teren. Mai mult decât oricând, trebuie să folosim FSE acolo unde acesta are cel mai mare efect și trebuie să alocăm bugetul în funcție de priorități.

Împreună cu celelalte Fonduri Structurale și de Coeziune, FSE transformă semnificația valorilor și solidarității europene în realitate. În opinia mea, acesta este cel mai important aspect al trecutului și al viitorului Fondului Social European.

1985

Semnarea Actului de aderare de Spania și Portugalia

1986

Consiliul European de la Londra

În 5 și 6 decembrie 1986, Consiliul European a semnat la Londra Actul Unic European.

1988

Consiliul European de la Bruxelles

În 11 și 12 martie 1988, Consiliul European a aprobat la Bruxelles primul buget comunitar multianual pentru anii 1989-1993, adesea denumit „Pachetul Delors I”.

PAGINA 8

1989 - 1993

De la proiecte la programe

Deși politicile comunitare încearcă să elimine disparitățile dintre regiuni încă de la semnarea Tratatului de la Roma, Fondul European de Dezvoltare Regională a fost înființat abia în 1975. În primii ani de existență, acesta acționa exclusiv pe plan național, finanțând proiecte predefinite în statele membre cu influență redusă la nivel european sau subnațional. Un sistem anual de selectare și refinanțare a proiectelor existente a fost aplicat în mod similar și de alte fonduri comunitare cu impact teritorial, precum Fondul Social European și Fondul European de Orientare și Garantare Agricolă. Așadar, la începutul anilor 1980, „eficiența” instrumentelor comunitare a devenit o problemă de discuție, încercându-se integrarea acestora într-o serie de programe pilot. În 1986, evenimente cheie au impulsionat crearea unei politici de coeziune „europene” mai autentice, în special prin Actul Unic European, aderarea Greciei, Spaniei și Portugaliei și adoptarea programului pieței unice. În martie 1988, Consiliul European de la Bruxelles a decis să aloce 64 miliarde de ECU¹ pentru Fondurile Structurale, ceea ce a reprezentat o dublare a resurselor în perioada 1989-93. În 24 iunie 1988, Consiliul a adoptat primul regulament care prevedea integrarea Fondurilor Structurale în contextul politicii de coeziune. Această reformă decisivă a introdus principii cheie, precum concentrarea asupra regiunilor celor mai sărace și defavorizate, programarea multianuală, orientarea strategică a investițiilor și implicarea partenerilor regionali și locali.

CALEA SPRE REFORMĂ

După aderarea Greciei în 1981 și cea a Portugaliei și a Spaniei în 1986, disparitățile dintre regiunile Comunității Europene de atunci, care avea 12 state membre, s-au accentuat semnificativ. Înainte de aderarea acestor țări, un european din opt avea un venit anual cu 30 % sub media Comunității, ajungându-se la unul din cinci după extinderea din 1986.

Ca urmare a crizei bugetare și a dorinței de a realiza piața internă și de a consolida coeziunea economică și socială, Comisia a înaintat Parlamentului și Consiliului propuneri pentru reformarea sistemului financiar comunitar. În comunicarea sa din 15 februarie 1987, intitulată „Transformarea Actului Unic într-o reușită: o nouă frontieră pentru Europa”, denumită ulterior „Pachetul Delors I”, Comisia a propus reguli

pentru îmbunătățirea disciplinei și procedurii bugetare. Propunerea se referea la un nou acord interinstituțional, prin care Parlamentul, Consiliul și Comisia să ajungă la un consens în privința unei perspective financiare multianuale și a priorităților bugetare. În lumina concluziilor Consiliului European de la Bruxelles din 11 și 12 februarie 1988, cele trei instituții au încheiat Acordul interinstituțional în 29 iunie 1988, stabilind astfel pentru prima dată un plan financiar pe cinci ani, pentru perioada 1988-1992.

Deja în 1985, Comisia a înaintat Consiliului „Cartea albă”² privind realizarea pieței interne până la sfârșitul anului 1992. Ulterior, economiștii italieni Tommaso Padoa-Schioppa și Paolo Cecchini³ au înaintat două rapoarte, care au contribuit la dezbaterile privind posibilitățile de realizare a integrării pieței. În timp ce raportul Cecchini realiza o estimare a costului determinat de ceea

Italia

Îmbunătățirea infrastructurii

1985-1995

Jacques Delors

Jacques Delors, Președintele Comisiei Europene între 1985 și 1995.

1989-1995

Bruce Millan

Bruce Millan, Membru al Comisiei Europene între 1989 și 1995, responsabil cu politica regională și relațiile cu Comitetul Regiunilor.

PAGINA 9

ce a fost denumit „non-Europa”, adică de pierderile economice ca urmare a nerealizării pieței unice, situându-l între 4,25 % și 6,5 % din PIB, raportul Padoa-Schioppa sugera faptul că „procesul de liberalizare a pieței presupune riscuri semnificative de accentuare a dezechilibrelor” și propunea „măsuri adecvate care să permită accelerarea adaptării țărilor și regiunilor slabe din punct de vedere structural”. „Pachetul Delors I”, pe care Consiliul European l-a adoptat în cele din urmă în martie 1988, a permis lansarea unui program ambițios, „1992”, care prevedea, printre altele, reformarea Politicii Agricole Comune, consolidarea acțiunilor Comunității în domeniul politicii de coeziune, al științei, tehnologiei, al politicii de mediu și al transporturilor.

Cea mai importantă schimbare în ceea ce privește procedura bugetară a favorizat cele trei Fonduri Structurale și a condus la o creștere semnificativă a resurselor. În timp ce plățile anuale au crescut de la aproximativ 6,4 miliarde de ECU în 1988 la 20,5 miliarde de ECU în 1993⁴, cota aferentă acestora a crescut de la 16 la aproape 31 % din bugetul UE. Acest lucru s-a realizat concomitent cu transformarea radicală a modului de gestionare a fondurilor. Fondul Social European (FSE) din 1958, Fondul European de Orientare și Garantare Agricolă (FEOGA) din 1962 și Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR) din 1975, în conformitate cu procedura bugetară și cotele naționale stabilite în regulamentele aferente, au dezvoltat un sistem de rambursare a cheltuielilor aferente proiectelor selectate și prezentate de statele membre.

Pentru a depăși acest sistem „*juste retour*”, Comisia a început să dezvolte și să finanțeze proiecte regionale într-un mod mai autonom și mai experimental, acesta devenind modelul pentru implementarea politicii de coeziune. Printre aceste excepții s-a numărat coordonarea cheltuielilor de către FEDR, FSE și FEOGA – Secțiu-

„Pentru Europa, viitorul va însemna găsirea unui echilibru între competiție și cooperare și, în același timp, încercarea de a conduce colectiv destinul cetățenilor săi. Este oare un lucru ușor? Nu. Forțele pieței sunt puternice. Dacă nu am interveni în evoluția lucrurilor, industria ar fi concentrată în nord, iar turismul în sud. Însă aceste forțe ale pieței, deși pot părea puternice, nu împing întotdeauna lucrurile în aceeași direcție. Năzuința și aspirațiile noastre politice constau în încercarea de a crea un teritoriu echilibrat.”

Jacques Delors, 1989

Grecia

Îmbunătățirea infrastructurii, Grecia

*Construirea unei noi șosele transfrontaliere
între Grecia și Bulgaria, Drama, Grecia.*

Irlanda

Reabilitarea căilor ferate, Irlanda

*Reabilitare în vederea extinderii rețelei de căi ferate
pentru trenurile de navetiști din zona orașului
Dublin, Irlanda.*

Olanda

Îmbunătățirea conservării apei

nea Orientare, acestea începând în 1979 cu mici proiecte pilot în Napoli și Belfast, iar câțiva ani mai târziu în regiunea Lozère, din sudul Franței. La începutul anilor 1980, prin intermediul operațiunilor integrate de dezvoltare (OID), au fost lansate, în alte zone ale Comunității, mai multe proiecte experimentale extensive care se axau asupra unei abordări integrate în ceea ce privește planificarea regională. Printre programele experimentale de mai mare anvergură finanțate la nivel european se numără Programele Integrate Mediteraneene (PIM), prin care, în 1986, au fost alocate fonduri Greciei, Italiei și Franței. Această dezvoltare a fost susținută de o schimbare de concepte în ceea ce privește politicile de dezvoltare urbană și regională și de studiile care au sugerat abordări integrate, de jos în sus, care favorizează măsurile „pasive”, în loc să se concentreze doar asupra investițiilor fizice, de ex. în întreprinderi și infrastructură.

POLITICA DE COEZIUNE ÎNTRE 1989 ȘI 1993

Reforma din 1988 a introdus o serie de principii privind politica de coeziune și instrumentele sale, care reprezintă de atunci „instrucțiunile de utilizare” a politicii. Aceste principii sunt următoarele:

- > Concentrarea asupra unui număr limitat de obiective cu accent pe regiunile cel mai puțin dezvoltate;
- > Programarea multianuală bazată pe analiză, planificare strategică și evaluare;
- > Adiționalitatea, care descrie obligația ca finanțarea din partea UE să nu înlocuiască fondurile alocate la nivel național;
- > Parteneriatul în elaborarea și implementarea programelor în care sunt implicați actori la nivel național, sub-național și european, inclusiv

parteneri sociali și organizații neguvernamentale, asigurând proprietatea și transparența intervențiilor.

În 1988 au fost stabilite cinci obiective prioritare:

- > **Obiectivul 1:** promovarea dezvoltării și adaptării structurale a regiunilor mai slab dezvoltate;
- > **Obiectivul 2:** transformarea regiunilor grav afectate de declinul industrial;
- > **Obiectivul 3:** combaterea șomajului pe termen lung;
- > **Obiectivul 4:** facilitarea integrării ocupaționale a tinerilor;
- > **Obiectivul 5:** (a) accelerarea adaptării structurilor agricole și (b) promovarea dezvoltării zonelor rurale.

Acoperind 25 % sau aproximativ 86,2 milioane de locuitori, fondurile provenite de la FEDR, FSE și FEOGA pentru finanțarea obiectivului 1 s-au ridicat la suma de 43,8 miliarde de ECU (reprezentând 64 % din suma totală). Principalii beneficiari au fost Spania, care a primit 10,2 miliarde de ECU, 57,7 % din populația acesteia trăind în zone cuprinse în obiectivul 1, urmată de Italia (8,5 miliarde de ECU, 36,4 % din populație), Portugalia (8,45 miliarde de ECU; 100 %), Grecia (7,5 miliarde de ECU; 100 %) și Irlanda (4,46 miliarde de ECU; 100 %). Sume mai mici au fost alocate Germaniei pentru landurile din estul țării care intrau sub incidența obiectivului 1 începând cu anul 1990, Franței pentru Corsica și pentru teritoriile franceze de peste ocean, precum și Regatului Unit pentru Irlanda de Nord. 35,2 % din fondurile alocate pentru obiectivul 1 au reprezentat investiții în infrastructură, în special în domeniul transporturilor și al mediului, 33,6 % au reprezentat investiții productive, precum ajutoare directe și indirecte acordate întreprinderilor, iar 29,6 % au reprezentat investiții în dezvoltarea resurselor umane.

Regatul Unit

Combaterea șomajului

Portugalia

Investiții în autostrăzi, Portugalia

Spania

Construcții de poduri, Spania

O nouă autostradă, care face legătura între Porto și Valența do Minho de-a lungul graniței cu Galicia, Portugalia.

Pod peste râul Bidasoa, Navara, Spania.

PAGINA 11

În zonele acoperite de obiectivul 2 trăiau 16,6 % sau aproximativ 57,3 milioane de locuitori, aceștia beneficiind de 6,1 miliarde de ECU (reprezentând 9 % din suma totală) alocate prin FEDR și FSE. Principalii beneficiari au fost Regatul Unit (2 miliarde de ECU ; 35,5 % din populație), urmat de Spania (1,5 miliarde de ECU ; 22,2 %) și Franța (1,2 miliarde de ECU, 18,3 %). În afară de Grecia, Irlanda și Portugalia, toate celelalte state membre au beneficiat într-o măsură mai mică de fondurile alocate pentru obiectivul 2. Din suma totală, 55,1 % au reprezentat investiții în mediul productiv pentru sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii în special, 29,3 % s-au cheltuit pentru regenerare fizică și mediu, adesea în cazul unor zone anterior exploatate industrial, iar 20,9 % au reprezentat investiții în dezvoltarea resurselor umane.

Concentrându-se asupra unor grupuri țintă pentru politicile active de pe piața muncii, programele din cadrul obiectivelor 3 și 4 nu se axau pe anumite regiuni, fiind în schimb stabilite la nivel național. Suma totală a fondurilor alocate pentru ambele obiective s-a ridicat la aproximativ 6,67 miliarde de ECU (10 % din suma totală), acestea fiind asigurate exclusiv de FSE. Principalii beneficiari au fost Regatul Unit (1,5 miliarde de ECU), urmat de Franța (1,44 miliarde de ECU) și Germania (1,05 miliarde de ECU). Toate celelalte țări au primit sume mai mici, cu excepția Greciei, Irlandei și Portugaliei, în cazul cărora fondurile alocate prin FSE au fost integrate în cadrul obiectivului 1.

În fine, pentru Obiectivul 5 s-au alocat 6,3 miliarde de ECU (9,2 % din suma totală), principalii beneficiari fiind Franța (2,3 miliarde de ECU), Germania (1,4 miliarde de ECU) și Italia (0,96 miliarde de ECU). În timp ce intervențiile în cadrul obiectivului 5a nu se concentrau asupra unor anumite regiuni, cele din cadrul obiectivului 5b se concentrau asupra zonelor rurale, a căror

„Actul Unic European îmbunătățește semnificativ sistemul instituțional și stabilește noi obiective pentru Comunitate, în special finalizarea pieței interne până în 1992 și consolidarea coeziunii economice și sociale. Realizarea acestor două obiective va răspunde, de asemenea, speranțelor și nevoilor țărilor care au devenit recent membre ale Uniunii și care se așteaptă pe bună dreptate ca acest fapt să reprezinte baza dezvoltării lor și să contribuie la îmbunătățirea nivelului de trai prin îmbinarea eforturilor proprii cu sprijinul din partea partenerilor lor.”

Comisia Comunităților Europene: Transformarea Actului Unic într-o reușită: o nouă frontieră pentru Europa, COM(87) 100 final, 15 februarie 1987.

Spania și Portugalia

Proiect Interreg care leagă Spania de Portugalia

Pod peste râul Guadiana, care face legătura între Spania și Portugalia.

Luxemburg

Îmbunătățirea semnalizării rutiere la graniță

Eliminarea confuziei pentru camioanele care trec granița dintre Belgia, Franța și Luxemburg, Interreg.

Irlanda

Reînsuflețirea orașului

Renovarea zonei Temple Bar din Dublin, Irlanda.

PAGINA 12

populație număra 17,6 milioane de locuitori, reprezentând 5 % din total. În timp ce finanțările din cadrul obiectivului 5a reprezentau investiții productive, cele din cadrul obiectivului 5b vizau noi activități economice în zonele rurale (47,2 %), infrastructura și dezvoltarea resurselor umane (câte 20 %) și mediul (12,1 %).

Pe lângă programele naționale și regionale demarate în cadrul obiectivelor, alte 16 inițiative comunitare pentru care s-au alocat 5,3 miliarde de ECU (7,8 % din suma totală) au fost înaintate de Comisie în vederea rezolvării problemelor specifice din anumite regiuni sau sectoare. Disponând de aproximativ 1,1 miliarde de ECU, inițiativa „Interreg” a sprijinit cooperarea transfrontalieră dintre regiunile învecinate, în timp de „Euroform”, „Now” și „Horizon” (764 milioane de ECU) au finanțat proiecte în domeniul formării profesionale și al creării de locuri de muncă. „Leader” (455 milioane de ECU) a finanțat proiecte de dezvoltare locală și rurală, în timp ce alte inițiative au vizat redezvoltarea zonelor industriale (Resider, Rechar, Retex, Renaval, Konver; împreună: 1,1 miliarde de ECU), regiunile ultraperiferice (Regis; 181 milioane de ECU) sau aspecte precum protecția mediului, energia, tehnologia informațională și cercetarea (Envireg, Regen, Prisma, Telematique, Stride; împreună: 1,6 miliarde de ECU). În cadrul asistenței tehnice, Comisia a lansat, de asemenea, proiecte pilot, rețele și studii, precum și diverse instrumente pentru a sprijini întreprinderile mici și mijlocii, precum „Business Innovation Centres”.

ADMINISTRARE ȘI GUVERNANȚĂ

Administrarea Fondurilor Structurale între 1989 și 1993 a fost guvernată de 5 regulamente ale Consiliului, care conțineau prevederi re-

feritoare la eficiența și coordonarea acestora, la implementarea și prevederile lor generale, precum și la implementarea fiecăruia dintre cele trei fonduri. În timp ce regulamentul de coordonare a fost adoptat în 24 iunie 1988, deciziile Consiliului privind celelalte patru regulamente au fost adoptate în 19 decembrie 1988. Toate au intrat în vigoare la 1 ianuarie 1989.

Regulamentul privind coordonarea⁵ definea obiectivele și principiile menționate anterior, destinația fondurilor, diferitele forme de sprijin, cele mai importante dintre acestea fiind „programele operaționale”, obligația statelor membre de a introduce pentru fiecare obiectiv „planuri de dezvoltare regională” specifice (pentru obiectivele 1,2 și 5b) sau „planuri naționale” (pentru obiectivele 3 și 4). Ulterior, Comisia urma să adopte cadrele de sprijin comunitar (CSC). În plus, regulamentul de coordonare prevedea procente de cofinanțare de până la 75 % pentru intervențiile în cadrul obiectivului 1 și 50 % în cazul celorlalte obiective.

Regulamentul privind implementarea⁶ definea conținutul planurilor și al CSC, precum și proiectele importante care necesitau decizii din partea Comisiei și stabilirea sistemului de angajamente, plăți pentru intervenții și control financiar. Regulile comune prevedeau luarea unor măsuri privind monitorizarea, evaluarea, raportarea și publicitatea în cazul intervențiilor.

Cele trei regulamente de implementare⁷, pentru FEDR, FSE și FEOGA-secțiunea Orientare, conțineau mai multe informații privind conținutul planurilor și al programelor, precum și privind eligibilitatea și asistența tehnică.

Acest lucru a marcat o trecere importantă de la selecția anuală a proiectelor de către statele membre și adoptarea acestora de către Comisia Europeană spre o programare multianuală, cu un caracter strategic mai pronunțat, bazată pe

Portugalia

Protejarea mediului înconjurător

Fonduri Envireg folosite pentru a stabili groapa de gunoi municipală, Alcanena, Lisboa e Vale do Tejo, Portugalia.

Italia

Crearea unor noi locuri de muncă

Reconstrucția unei baze industriale și de formare profesională pentru tineri, Cagliari, Sardegna, Italia.

Franța

Investiții în IMM-uri

Sprijin pentru o plantație de bananieri în La Réunion, Franța.

PAGINA 13

parteneriatul dintre regiuni, statele membre și Comisia Europeană. Deciziile privind planurile (analiza), cadrele de sprijin comunitar (coordonarea intervențiilor) și programele operaționale (implementarea) au reprezentat o provocare nouă pentru actorii implicați. La fiecare nivel, procedurile de gestionare, monitorizare și control al fondurilor trebuiau stabilite pentru prima dată. În plus, comunicarea între politici și instrumente cu diferite tradiții era necesară în toate fazele procesului. Nu în mod surprinzător, prima generație de programe operaționale nu a fost adoptată înainte de 1990, implementarea lor fiind decalată în consecință.

Totuși, o nouă categorie de actori la nivel european, național și regional, precum și parteneri din cadrul unor administrații publice din afară au început să învețe, să construiască noi capacități și să deschidă noi căi și parteneriate pentru dezvoltare regională și locală.

În date și cifre

- > **Bugetul total alocat Fondurilor Structurale:** 69 miliarde de ECU, reprezentând 25 % din bugetul UE și 0,3 % din PIB-ul total al UE.
 - > **din care pentru regiuni acoperite de obiectivul 1:** 64 %.
 - > **populație în regiunile acoperite de obiectivul 1:** 86,2 milioane (25 % din total⁸).
- > **Principalii beneficiari:** Spania (14,2 miliarde de ECU), Italia (11,4 miliarde de ECU), Portugalia (9,2 miliarde de ECU), Grecia (8,2 miliarde de ECU).

Rezultate

- > Regiunile din cadrul obiectivului 1 au reușit să reducă cu 3 procente decalajul dintre PIB-ul pe cap de locuitor și media UE.
- > Prin intermediul Fondurilor Structurale s-au creat 600 000 de locuri de muncă în Grecia, Irlanda, Portugalia și Spania, iar PIB-ul acestor țări a crescut de la 68,3 % la 74,5 % din media Comunității.
- > 917 000 de persoane au beneficiat de formare profesională prin intermediul FSE.
- > 470 000 de întreprinderi mici și mijlocii au beneficiat de sprijin în regiunile cuprinse în obiectivul 2.

Pentru mai multe detalii, a se vedea paginile de „evaluare” de la adresa: http://ec.europa.eu/regional_policy

1992

Semnarea Tratatului privind Uniunea Europeană

1992

Consiliul European de la Edinburgh

În 11 și 12 decembrie 1992, Consiliul European a stabilit la Edinburgh planul financiar pentru anii 1994-1999.

Austria

Programul „verde”, Austria

Centrul European pentru Surse Regenerabile de Energie din Güssing, Austria.

PAGINA 14

1994 - 1999

Consolidare și dublarea efortului

Semnate la Maastricht în 7 februarie 1992, Tratatul privind Uniunea Europeană și Tratatul revizuit de instituire a Comunității Europene (TCE) au intrat în vigoare la 1 noiembrie 1993. În ceea ce privește politica de coeziune și politica regională, TCE a creat un nou instrument, Fondul de Coeziune, și o nouă instituție, Comitetul Regiunilor, introducând, de asemenea, și principiul de subsidiaritate. În decembrie 1992, Consiliul European a stabilit noul plan financiar pentru perioada 1994-1999, iar 168 miliarde de ECU⁹ au fost alocate pentru Fondurile Structurale și de Coeziune. Această sumă însemna dublarea resurselor anuale și reprezenta o treime din bugetul UE. În 20 iulie 1993, Consiliul a adoptat noi regulamente privind politica de coeziune, acestea cuprinzând acum Instrumentul Financiar de Orientare Piscicolă și Fondul de Coeziune. Noile regulamente au confirmat principiile cheie ale politicii – concentrare, programare, adiționalitate și parteneriat – și au lăsat cele cinci obiective existente mai mult sau mai puțin neschimbate. Au fost consolidate unele prevederi, precum implicarea celorlalte instituții ale UE, în special a Parlamentului European, precum și regulile privind parteneriatul, evaluarea și publicitatea. După aderarea Austriei, Finlandei și Suediei la 1 ianuarie 1995, s-a adoptat un regulament de modificare care stabilea un al șaselea obiectiv, favorizând astfel regiunile extrem de puțin populate ale Finlandei și Suediei, și prevedea sumele de alocat celor trei noi state membre.

CALEA SPRE REFORMĂ

În așa-numitul „Pachet Delors II”¹⁰, înaintat cu patru zile după semnarea Tratatului de la Maastricht, Comisia Europeană propunea un program și un buget prin care „să avansăm spre o uniune economică și monetară care să-i permită Comunității să beneficieze de toate avantajele unei zone economice organizate și ale unei monede unice”. Propunerea cuprindea detalii privind noul Fond de Coeziune, o creștere a bugetului Fondurilor Structurale și simplificarea regulilor de implementare. Compromisul la care a ajuns Consiliul European la Edinburgh în 11 și 12 decembrie 1992 stabilea în sfârșit resursele pentru perioada 1994-1999. În jur de 153 miliarde de ECU au fost alocate pentru Fondurile Structurale, iar 15 miliarde de ECU Fondului de Coeziune, din care 68 % pentru regiunile și țările cele mai sărace.

În aprilie 1993, Comisia a propus regulamentele privind Fondurile Structurale, care au fost acceptate de Consiliu în iunie 1993¹¹. Pe baza principiului de parteneriat, procesul de dezbatere a regulamentelor a fost însoțit de comentarii din partea Parlamentului European, a partenerilor economici și sociali și a asociațiilor reprezentând interese regionale. Regulamentul¹² privind Fondul de Coeziune a fost adoptat în mai 1994, în acesta fiind prevăzută și alocarea unei sume de 15,15 miliarde de ECU. Se aplica în cazul țărilor cu un Produs Intern Brut mai mic decât 90 % din media Comunității, cu condiția ca acestea să dispună de un program care să conducă la convergența economică cu respectarea criteriilor uniunii economice și monetare prevăzute în Tratatul CE. Fondul putea să finanțeze până la 85 % din costurile aferente proiectelor legate în infrastructura de mediu și de transport, în valoare de peste 10 milioane de ECU și era gestionat pe

1995-1999

Monika Wulf-Mathies

Monika Wulf-Mathies, Membru al Comisiei Europene între 1995 și 1999, responsabil cu politica regională și relațiile cu Comitetul Regiunilor și Fondul de Coeziune.

Suedia

Investiții în noi tehnologii în Suedia

Computere pentru medii ostile, create de Arctic Inventors Network, Luleå, Suedia.

Finlanda

Investiții în regiunile de graniță

PAGINA 15

baza deciziilor luate de Comisie în legătură cu fiecare proiect. Grecia, Irlanda, Portugalia și Spania au beneficiat de sumele alocate prin acest fond între anii 1994 și 1999.

POLITICA DE COEZIUNE ÎNTRE 1994 ȘI 1999

Reforma din 1993 a lăsat obiectivele pentru perioada 1994-1999 mai mult sau mai puțin neschimbate:

- > **Obiectivul 1:** promovarea dezvoltării și a adaptării structurale a regiunilor mai slab dezvoltate;
- > **Obiectivul 2:** transformarea regiunilor sau a unor părți ale regiunilor grav afectate de declinul industrial
- > **Obiectivul 3:** combaterea șomajului pe termen lung și facilitarea integrării în muncă a tinerilor și a persoanelor care riscă să fie excluse de pe piața muncii, promovarea șanselor egale la angajare pentru bărbați și femei;
- > **Obiectivul 4:** facilitarea adaptării muncitorilor la schimbările din domeniul industrial și la cele care privesc sistemele de producție;
- > **Obiectivul 5:** promovarea dezvoltării rurale prin (a) accelerarea adaptării structurilor agricole în contextul reformei politicii agricole comune și prin promovarea modernizării și adaptării structurale a sectorului piscicol (b) facilitarea dezvoltării și adaptării structurale a zonelor rurale; și
- > **Obiectivul 6:** dezvoltarea și adaptarea structurală a regiunilor în care densitatea populației este extrem de scăzută (începând cu 1 ianuarie 1995).

Acoperind 24,6 % sau aproximativ 97,7 milioane de locuitori, suma fondurilor provenite de la

„Calitatea implementării este determinată tot mai mult de calitatea parteneriatului. Reușita politicii de coeziune în teritoriu depinde de existența unui parteneriat fezabil, care să-i reunească pe toți cei implicați în dezvoltarea economică a unei regiuni. Printre aceștia se numără reprezentanți ai ministerelor și reprezentanți locali aleși, reprezentanți ai mediului de afaceri, ai organizațiilor sindicale, ai organizațiilor pentru drepturile femeilor, ai organizațiilor de caritate și voluntariat precum și ai asociațiilor de protecție a mediului, deși știu că unii reprezentanți ai guvernului poate vor strâmba din nas la toate acestea.”

Monika Wulf-Mathies în cadrul primului Forum privind Coeziunea în 27 aprilie 1997 la Bruxelles

Germania

Refacerea infrastructurii

Refacerea podului Kronprinzenbrücke, Berlin, Germania.

Irlanda de Nord, UK

Transport îmbunătățit pentru mediul de afaceri

Un nou port în Londonderry, finanțat prin FEDR.

Spania

Consolidarea infrastructurii europene

PAGINA 16

FEDR, FSE și FEOGA pentru obiectivul 1 se ridică la 94 miliarde de ECU, suma celor alocate prin Fondul de Coeziune ridicându-se la 14,45 miliarde de ECU (68 % din totalul fondurilor disponibile¹³). 41 % din sumele alocate pentru obiectivul 1 au reprezentat sprijin pentru întreprinderi, 29,8 % investiții în infrastructură, din care jumătate s-au cheltuit pentru transporturi și un sfert pentru mediu, iar 24,5 % au reprezentat investiții în dezvoltarea resurselor umane.

60,6 milioane de locuitori (16,3 % din total) din regiunile acoperite de obiectivul 2 au beneficiat de un pachet de finanțare în valoare de 9,4 miliarde de ECU (10,6 % din suma totală) asigurat de FEDR și de FSE, din care 55,1 % au fost destinate în special sprijinirii întreprinderilor mici și mijlocii. Alte 23,9 % au fost cheltuite pentru regenerare fizică și mediu, adesea în cazul fostelor zone industriale, în timp ce pentru dezvoltarea resurselor umane s-au alocat 20,9 %.

Sumele totale alocate pentru obiectivele 3 și 4 s-au ridicat la 15,2 miliarde de ECU (9,1 % din suma totală). Aceste fonduri au fost alocate prin FSE, fiind destinate incluziunii sociale și intervențiilor de pe piața muncii.

Suma fondurilor alocate pentru obiectivul 5 s-a ridicat la 13 miliarde de ECU (7,8 % din suma totală), acestea fiind destinate noilor activități economice din domeniul piscicol și din zonele rurale (47,2 %), infrastructurii și dezvoltării resurselor umane (câte 20 %), precum și mediului (12,1 %). Zonele rurale care au primit fonduri în cadrul obiectivului 5b aveau 32,7 milioane de locuitori, reprezentând 8,8 % din populația totală a UE.

Suedia și Finlanda au primit 697 milioane de ECU (reprezentând 0,4 % din suma totală) în cadrul obiectivului 6.

Pentru un număr total de 13 inițiative comunitare s-au alocat 14 miliarde de ECU (8 % din

suma totală) în vederea cofinanțării proiectelor transfrontaliere, transnaționale și inovatoare.

ADMINISTRARE ȘI GUVERNANȚĂ

Între 1994 și 1999, au fost stabilite regulile care guvernau Fondurile Structurale și de Coeziune într-un set de șapte regulamente ale Consiliului, care conțineau prevederi referitoare la eficiența și coordonarea acestora, la implementarea și prevederile lor generale, precum și la implementarea fiecăruia dintre cele patru Fonduri Structurale. Pentru Fondul de Coeziune s-a adoptat un regulament separat. Regulamentul de coordonare nu a adus multe schimbări sistemului anterior cu trei etape introdus în 1989, care implica planuri naționale, cadre de sprijin comunitar (CSC) și programe operaționale. Totuși, era necesar ca planurile naționale să fie mai detaliate, în special în ceea ce privește aspectele legate de mediu. A introdus, de asemenea, un element nou, documentul unic de programare, ceea ce însemna că statele membre și regiunile puteau înainta planurile și programele operaționale într-un singur document, Comisia luând ulterior o decizie unică.

În această perioadă au existat câteva aspecte importante în evoluția politicii. În noiembrie 1996, a fost publicat primul Raport privind coeziunea economică și socială, care prezenta disparitățile economice și sociale din cadrul Uniunii la nivel regional și evalua impactul politicilor naționale și comunitare asupra dezvoltării acestora. A fost prezentat în aprilie 1997 în cadrul primului Forum privind coeziunea, un eveniment care, de atunci, însoțește adoptarea fiecărui raport, devenind un forum pentru schimbul de informații legate de politica de coeziune pentru statele membre, regiuni și părțile interesate.

1994-1999

Germania

Promovarea turismului, protejarea culturii

Portugalia

Protejarea mediului înconjurător

Curățarea lagunei Ria Formosa din Algarve, Portugalia.

Franța

Cercetare și dezvoltare

C & D în horticultură în Basse-Normandie, Franța, sprijinită de FEDR.

PAGINA 17

În mai 1999, a fost adoptată Perspectiva Europeană de Dezvoltare Spațială (PEDS) ca document politic de referință care orientează cadrul politicilor sectoriale la nivel local, regional, național și european cu impact spațial.

În fine, semnarea Tratatului de la Amsterdam din octombrie 1997 a pus bazele principiilor Strategiei europene pentru ocuparea forței de muncă, stabilind o coordonare mai strânsă a politicilor naționale în domeniul ocupării forței de muncă.

„Fondul de Coeziune adaugă o nouă dimensiune Comunității. Prin modul său de funcționare, fondul le permite statelor membre să răspundă criteriilor de convergență pentru a trece la a treia etapă a uniunii economice și monetare.”

Jacques Delors în Parlamentul European în 11 februarie 1992

În date și cifre

> **Bugetul total alocat Fondurilor Structurale și de Coeziune:**

168 miliarde de ECU, reprezentând aproximativ o treime din bugetul UE și 0,4 % din PIB-ul total al UE.

> **din care pentru regiuni acoperite de obiectivul 1:** 68 %

> **populație în regiunile acoperite de obiectivul 1:**

91,7 milioane (24,6 % din total).

> **Principalii beneficiari:** Spania (42,4 miliarde de ECU), Germania (21,8 miliarde de ECU), Italia (21,7 miliarde de ECU), Portugalia (18,2 miliarde de ECU), Grecia (17,7 miliarde de ECU) și Franța (14,9 miliarde de ECU).

Rezultate

> Intervențiile finanțate prin Fondurile Structurale între anii 1994 și 1999 au avut ca efect o creștere a PIB cu 4,7 % în Portugalia, 3,9 % în landurile Germaniei de Est, 2,8 % în Irlanda, 2,2 % în Grecia, 1,4 % în Spania și 1,3 % în Irlanda de Nord.

- > În regiunile acoperite de obiectivul 1 au fost create 700 000 de locuri de muncă, ceea ce a dus la creșterea gradului de ocupare cu aproape 4 % în Portugalia, 2,5 % în Grecia și 1-2 % în noile landuri germane, sudul Italiei și Spania.
- > 800 000 de întreprinderi mici și mijlocii, inclusiv 500 000 de regiuni acoperite de obiectivul 1, au beneficiat de ajutoare directe pentru investiții.
- > S-au construit ori s-au reabilitat 4 104 km de autostradă, precum și aproximativ 31 844 km de drumuri de alte tipuri. Investițiile în infrastructura feroviară au condus la reducerea timpului de călătorie pe rute cheie precum Atena-Thessaloniki-Idomeni (reducând timpul de călătorie cu 1 oră și 30 de minute), Lisabona-Faro (1 oră și 35 de minute), Lisabona-Vilar Formoso (1 oră și 20 de minute), Larné-Dublin (20 de minute) și Belfast-Derry (25 de minute).
- > În regiunile acoperite de obiectivul 2 s-a creat un număr suplimentar de 567 000 locuri de muncă brute, rata șomajului scăzând de la 11,3 % la 8,7 %, și s-au investit 3,2 miliarde de ECU din fondurile FEDR în crearea a 115,1 milioane metri pătrați de noi amplasamente și locații.

Pentru mai multe detalii, a se vedea paginile de „evaluare” de la adresa: http://ec.europa.eu/regional_policy

1999

Consiliul European de la Berlin

În 24 și 25 martie 1999, Consiliul European de la Berlin a ajuns la un acord unanim privind „Agenda 2000” și bugetul UE pentru perioada 2000-2006.

Letonia

Investiții în infrastructură

Înlocuirea principalei stații de pompare a apei din Riga, cofinanțată de Instrumentul pentru Preaderare, Letonia.

Estonia

Îmbunătățirea sistemului de învățământ

O nouă grădiniță în Estonia, finanțată prin instrumentul de preaderare, SAPARD.

PAGINA 18

2000 - 2006

Transformarea extinderii într-o reușită

Încercarea de simplificare a conținutului și a procedurilor politicii de coeziune în paralel cu pregătirea pentru extindere – iată cele două teme principale ale perioadei 2000-2006. „Agenda 2000” se afla în stadiul de pregătire încă de la mijlocul anilor 1990 și a deschis calea spre cea mai mare extindere din istoria Uniunii, când 10 noi state au devenit membre ale acesteia în mai 2004. Această extindere istorică a dus la o creștere cu 20 % a populației UE, PIB-ul Uniunii înregistrând însă o creștere de numai 5 %. Extinderea a dus la creșterea diferențelor în ceea ce privește veniturile și gradul de ocupare a forței de muncă, având în vedere că PIB pe cap de locuitor în aceste noi state membre era mai mic de jumătate din media UE și că numai 56 % din populația lor era activă, față de 64 % din populația UE-15. Teritoriile noilor state membre s-au încadrat aproape complet în obiectivul 1, fiind eligibile pentru sprijinul maxim posibil din partea Fondurilor Structurale și de Coeziune. Totuși acțiunile au început chiar înainte de extindere, prin punerea la dispoziția țărilor candidate a instrumentelor de preaderare pentru a le ajuta să se pregătească pentru politica de coeziune. În urma deciziei adoptate de Consiliul European de la Berlin din martie 1999, bugetul pentru politica de coeziune pentru anii 2004-2006 se ridica la 213 miliarde de euro¹⁴ pentru cele 15 state membre. Noile state membre au beneficiat de fonduri suplimentare în valoare de 22 miliarde de euro în perioada 2004-2006. Strategia de la Lisabona a fost adoptată de Consiliul European de la Lisabona în martie 2000. Punând accentul pe creștere, ocupare și inovație, aceasta a devenit tot mai mult laitmotivul unor numeroase politici ale UE, reprezentând impulsul pentru o schimbare de concepte în ceea ce privește politica de coeziune.

CALEA SPRE REFORMĂ

În iulie 1997, Comisia Europeană a prezentat „Agenda 2000”¹⁵, un document care descria posibilitățile generale de dezvoltare a Uniunii Europene și a politicilor sale, problemele orizontale pe care le ridica extinderea și conturul unui viitor cadru financiar pentru anii 2000-2006. În consecință, în martie 1998, s-a propus un pachet legislativ care acoperea reforma politicii agricole comune, reforma politicii de coeziune, instrumentele de preaderare și noul cadru financiar. În cadrul ședinței de la Berlin din 24 martie 1999, Consiliul European a ajuns la un consens privind propunerile Comisiei, permițând astfel

implementarea măsurilor bugetare și legislative ulterioare.

În iunie 1998, Comisia a prezentat regulamentele privind Fondurile Structurale și de Coeziune, precum și cele referitoare la instrumentele de preaderare stabilite de Consiliu – și parțial de Parlamentul European – între mai și iunie 1999. Pe baza prevederilor Tratatului, Parlamentul European s-a implicat pentru prima dată în adoptarea regulamentelor FEDR și FSE prin procedura de codecizie. Cea mai importantă schimbare a venit sub forma unui nou regulament „general”¹⁶, adoptat de Consiliu. Acesta înlocuia regulamentul de coordonare și anumite părți ale regulamentului de implementare. Pe lângă

1999-2004

Michel Barnier

Comisar pentru politica regională între septembrie 1999 și aprilie 2004.

Polonia

Reabilitarea drumurilor

Reabilitarea tronsonului Sochaczew - Grojec pentru traficul care trece prin sudul Varșoviei, Polonia.

Cipru

Refacerea unui sat

PAGINA 19

acesta, au fost adoptate cinci noi regulamente privitoare la FEDR, FSE, Fondul European de Orientare și Garantare Agricolă (FEOGA), Instrumentul Financiar de Orientare Piscicolă (IFOP) și Fondul de Coeziune. Între martie 2000 și martie 2001, Comisia a stabilit alte cinci regulamente privind implementarea, care prezentau reguli detaliate privind utilizarea euro, informațiile și publicitatea, cheltuielile eligibile, sistemele de gestionare și control și corecțiile financiare. În fine, în iunie 1999 au fost adoptate regulamentele Consiliului în ceea ce privește Instrumentul pentru Politici Structurale de Preaderare (ISPA) și Programul Special de Aderare pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală (SAPARD).

POLITICA DE COEZIUNE ÎNTRE 2000 ȘI 2006

Prin reunirea obiectivelor anterioare 2 și 5, precum și a obiectivelor 3 și 4, reforma din 1999 a redus numărul Fondurilor Structurale de la șase la trei și numărul de inițiative comunitare de la 13 la patru. Cele trei obiective rămase sunt:

- > **Obiectivul 1:** promovarea dezvoltării și a adaptării structurale a regiunilor mai slab dezvoltate;
- > **Obiectivul 2:** sprijinirea reconversiei economice și sociale a zonelor confruntate cu dificultăți structurale, în cele ce urmează; și
- > **Obiectivul 3:** sprijinirea adaptării și modernizării politicilor și sistemelor de învățământ, formare și ocupare a forței de muncă.

Acoperind 37 %, adică aproximativ 169,4 milioane de locuitori ai UE-25, finanțarea asigurată prin FEDR, FSE, FEOGA și IFOP în cadrul obiectivului 1 s-a ridicat la suma totală de 149,2 miliarde de euro. Alte 25,4 miliarde de euro au fost asigurate prin Fondul de Coeziune (repre-

„Atâta timp cât Uniunea Europeană are aspirații, trebuie să aibă și o politică de coeziune care să o ajute să le atingă. Unul din lucrurile la care aspiră este progresul comun într-o Europă reunificată. Dorim ca viitorul să-i ofere Europei extinse mijloacele necesare pentru a înregistra o creștere economică dinamică și pentru a atinge o rată ridicată de ocupare a forței de muncă în mod durabil. Iar modul de a realiza acest lucru a fost deja planificat în detaliu: trebuie să urmărim obiectivele stabilite în mod unanim în programele de la Lisabona și Gothenburg. La urma urmei, regiunile, zonele și orașele noastre sunt cele care realizează investițiile, implementează politicile naționale și comunitare și aplică legislația UE. De aceea, nu trebuie să le lăsăm deoparte, ca pe niște simpli spectatori, ci trebuie să facem din ele partenerii noștri în încercarea noastră de a realiza o creștere durabilă.”

Michel Barnier în Parlamentul European în 18 februarie 2004

2004

Extinderea UE la 25

1 mai 2004, sărbătorirea extinderii UE la 25 de state membre.

Spania

Regenerarea platformelor de deșeuri industriale

Belgia

Crearea de locuri de muncă

Locuri de muncă adaptate pentru imigranți în Antwerp, Belgia.

PAGINA 20

2000-06

zentând 71,6 % din Fondurile Structurale și de Coeziune). 41 % din fondurile alocate în cadrul obiectivului 1 au fost investite în infrastructură, aproape jumătate din acestea fiind alocate pentru transporturi și aproximativ o treime pentru mediu. 33,8 % au fost alocate pentru crearea unui mediu productiv pentru întreprinderi, iar 24,5 % pentru dezvoltarea resurselor umane.

În zonele acoperite de obiectivul 2 trăiau 15,2 %, adică aproximativ 69,8 milioane de locuitori, aceștia beneficiind astfel de un pachet de finanțare în valoare de 22,5 miliarde de euro (9,6 % din suma totală), asigurat prin FEDR și FSE. Din suma totală, 55,1 % s-au alocat pentru crearea unor medii productive care să sprijine în special întreprinderile mici și mijlocii, 23,9 % s-au investit în regenerare fizică și protecția mediului, adesea în cazul fostelor platforme industriale, iar 20,9 % s-au alocat pentru dezvoltarea resurselor umane.

Concentrându-se asupra grupurilor țintă pentru politici active ale pieței forței de muncă, programele din cadrul obiectivelor 3 și 4 nu aveau o concentrare geografică, fiind stabilite în schimb la nivel național. Suma totală a fondurilor alocate pentru ambele obiective s-a ridicat la 24,1 miliarde de euro (10,3 % din suma totală), acestea fiind alocate exclusiv prin FSE.

11,5 miliarde de euro s-au alocat pentru patru inițiative comunitare, „Interreg III”, „Urban II”, „Equal”, „Leader+”, și acțiuni inovatoare în perioada 2000-2006.

ADMINISTRARE ȘI GUVERNANȚĂ

În perioada 2000-2006, s-a consolidat cooperarea dintre Comisie și statele membre în ceea ce privește măsurile de control financiar și disciplină. Au fost clarificate responsabilitățile autori-

tăților de gestionare și de plată, iar gestionarea programelor a fost simplificată și accelerată, folosind disciplina financiară și regula „n+2”. Conform acestei reguli, neprezentarea în decurs de doi ani a unor documente care să ateste efectuarea plăților atrage după sine pierderea fondurilor. Pe lângă aceasta, s-a impus o mai mare implicare a statelor membre și a regiunilor în monitorizarea și evaluarea programelor, prin intermediul unui sistem de evaluări ex-ante, interimare și ex-post.

În ceea ce privește evoluția politicii, al doilea și al treilea Raport privind coeziunea economică și socială au marcat o perioadă activă de reflectare și dezbateri între mai 2001 și februarie 2004 în ceea ce privește conținutul viitor și impactul politicii de coeziune. Acest lucru a facilitat adoptarea noilor propuneri ale Comisiei privind regulamentele pentru perioada 2007-2013.

Începând din octombrie 2003, „ZILELE PORȚILOR DESCHISE – Săptămâna europeană a regiunilor și orașelor” a devenit principalul prilej de reunire a factorilor politici și a experților din întreaga Europă și nu numai. Organizate de Comisia Europeană împreună cu Comitetul Regiunilor, în colaborare cu regiuni și orașe din toată Europa, cu Parlamentul European și cu organizații private, financiare și ale societății civile, ZILELE PORȚILOR DESCHISE reprezintă un prilej pentru schimbul de experiență și idei în domeniul dezvoltării regionale.

Pentru a acorda un sprijin imediat regiunilor care au avut de suferit în urma unor catastrofe majore, în noiembrie 2002 a fost creat un nou instrument financiar, Fondul de Solidaritate al Uniunii Europene, care nu face parte din politica de coeziune.

Republica Cehă

Pregătire școlară pentru refugiați

Austria

Regenerare urbană

Fondurile URBAN utilizate pentru a regenera centrul Vienei.

Slovacia

Investiții în surse regenerabile de energie

Un parc eolian în Cerova, Slovacia.

PAGINA 21

În date și cifre

> **Valoarea totală disponibilă din Fondurile Structurale și de Coeziune:** 213 miliarde de euro pentru UE-15 între 2000 și 2006 și 21,7 miliarde de euro pentru cele 10 noi state membre între 2004 și 2006, reprezentând aproximativ o treime din bugetul UE și 0,4 % din PIB-ul total al UE.

> **din care pentru regiuni acoperite de obiectivul 1:** 71,6 %.

> **populație în regiunile acoperite de obiectivul 1:** 169,4 milioane (37 % din total).

> **Principalii beneficiari:** Spania (56,3 miliarde de euro), Germania (29,8 miliarde de euro), Italia (29,6 miliarde de euro), Grecia (24,9 miliarde de euro), Portugalia (22,8 miliarde de euro), Regatul Unit (16,6 miliarde de euro) și Franța (15,7 miliarde de euro).

Rezultate

> Între 2000 și 2006, prin fondurile alocate în cadrul obiectivului 1 se estimează că s-au creat aproximativ 570 000 de locuri de muncă nete, dintre care circa 160 000 în noile state membre.

> În Spania și Portugalia, prin Fondurile Structurale s-au investit aproximativ 4 miliarde de euro în cercetare, dezvoltare tehnologică, inovație și tehnologia informației pentru peste 13 000 de

proiecte de cercetare la care au participat aproape 100 000 de cercetători și s-a asigurat cofinanțarea pentru cele mai multe dintre cele 64 parcuri tehnologice existente.

> În Grecia, investițiile continue în metroul din Atena au contribuit la decongestionarea traficului și la reducerea poluării. S-au alocat fonduri pentru opt noi stații, inclusiv patru stații de tranzit, și pentru 17 trenuri. La mijlocul anului 2005, acestea erau folosite de 17 200 de călători în orele de vârf față de 15 500 conform previziunilor inițiale. În Spania, investițiile în sistemul rutier au permis economisirea a aproximativ 1,2 milioane de ore de călătorie pe an.

> În cazul regiunilor acoperite de obiectivul 2, evaluările la nivel de firmă arată că, până la finalul perioadei 2000-2006, au fost create 730 000 de locuri de muncă brute.

> În Catalonia, la programul din cadrul obiectivului 2 au participat peste 6 000 de cercetători (aproximativ 21 %) dintre cercetătorii regiunii, valoarea acestuia ridicându-se la 1,4 miliarde de euro (37 %) reprezentând investiții din sectorul privat privind societatea informațională.

> În Regatul Unit, au beneficiat de sprijin peste 250 000 de întreprinderi mici și mijlocii din regiunile acoperite de obiectivele 1 și 2. Aproximativ 16 000 dintre acestea au primit sprijin financiar direct.

Pentru mai multe detalii, a se vedea paginile de „evaluare” de la adresa: http://ec.europa.eu/regional_policy

2005

Consiliul European de la Bruxelles

În 15 și 16 decembrie 2005, Consiliul European de la Bruxelles a ajuns la un consens în privința bugetului UE pentru perioada 2007-2013.

Germania

Sprijinirea cercetării și dezvoltării

Fondul European de Dezvoltare Regională sprijină cercetările în domeniul tehnologiei solare în Berlin, Germania.

2007

Extindere la 27

1 ianuarie 2007: numărul statelor membre se ridică la 27, odată cu aderarea Bulgariei și a României.

PAGINA 22

2007 - 2013

Accent pe creștere și crearea de locuri de muncă

Cea mai mare concentrare de resurse în cele mai sărace state membre și regiuni, includerea tuturor regiunilor și schimbarea priorităților pentru a stimula creșterea economică, inovația și crearea de locuri de muncă reprezintă pe scurt principalele schimbări în politica de coeziune a UE în perioada curentă. În UE cu 27 de state membre, o treime din cetățenii UE - 170 milioane în total - trăiesc acum în cele mai sărace regiuni, care primesc sprijin în cadrul obiectivului „Convergență”. Disparitățile economice și sociale s-au accentuat semnificativ în urma extinderilor recente. În ceea ce privește venitul pe cap de locuitor, Luxemburgul este acum de șapte ori mai prosper decât România. La nivel regional, diferența este și mai mare: cea mai prosperă regiune este Inner London, al cărei venit pe cap de locuitor reprezintă 290 % din venitul pe cap de locuitor al UE-27, în timp ce cea mai săracă regiune este nord-estul României, cu 23 % din media UE. Consiliul European din decembrie 2005 a ajuns la un consens în privința bugetului pentru perioada 2007-2013, alocând 347 miliarde de euro¹⁷ pentru Fondurile Structurale și de Coeziune, din care 81,5 % urmează să fie acordate regiunilor acoperite de obiectivul „Convergență”. Bazate pe proceduri simplificate, aproape toate dintre cele 436 de programe care acoperă toate regiunile și statele membre UE au fost aprobate înainte de sfârșitul anului 2007. Schimbarea radicală a priorităților acestora înseamnă că un sfert din resurse sunt alocate acum pentru cercetare și pentru măsurile de combatere a schimbărilor climatice.

CALEA SPRE REFORMĂ

În februarie 2004, Comisia Europeană a publicat un document¹⁸ privind viitorul Uniunii extinse, inclusiv o propunere de buget pentru anii 2007-2013. Din bugetul total de 1 025 miliarde de euro¹⁹, 336 miliarde de euro au fost alocate pentru Fondurile Structurale și de Coeziune, în timp ce alte 70 miliarde de euro au fost alocate pentru dezvoltarea rurală în afara politicii de coeziune. În urma unor negocieri dificile, Consiliul European din 11 și 12 decembrie de la Bruxelles a ajuns la un consens în privința unui buget, care a fost transformat într-un acord interinstituțional între Consiliu, Parlament și Comisie în aprilie 2006. Acest buget era de 864 miliarde de euro, din care 308 miliarde de euro au fost alocate politicii de coeziune. În același timp, a fost programată o revizuire a bugetului pentru 2008-2009.

Din 2001, Comisia a acționat ca moderator într-o perioadă activă de reflectare asupra politicii

de coeziune a UE. În iunie 2004, Comisia a prezentat un pachet de cinci regulamente²⁰, dintre care unul cu prevederi generale, trei referitoare la FEDR, FSE și Fondul de Coeziune și unul la „Gruparea europeană de cooperare teritorială”. Consiliul și Parlamentul au adoptat aceste regulamente în iulie 2006 după ce au ajuns la un consens în privința bugetului. În decembrie 2006, aceste regulamente au fost completate de un regulament²¹ unic de implementare, care înlocuiește cele cinci prevederi existente cu privire la informare și publicitate, sistemele de gestionare și control, neregularități, corecții financiare și eligibilitate.

POLITICA DE COEZIUNE ÎNTRE 2007 ȘI 2013

Reunind obiectivele 2 și 3 într-unul singur, reforma din 2006 a transformat inițiativa Interreg într-un al treilea obiectiv, integrând în același

Grecia

Îmbunătățirea infrastructurii de mediu

Proiectul Râul Nestos – implementat în colaborare cu Bulgaria – Barajul Thissavros a fost construit pentru a asigura o mai bună irigare și producția de energie electrică.

2007

Semnarea Planului privind politica de coeziune

Danuta Hübner semnând Planul privind politica de coeziune a Portugaliei pentru 2007-2013 la Lisabona în 4 iulie 2007.

2007

Al patrulea Forum privind coeziunea

PAGINA 23

timp alte inițiative comunitare în programele principale. Obiectivele prioritare sunt definite după cum urmează:

- > **„Convergență”**: are ca scop accelerarea convergenței celor mai puțin dezvoltate state membre și regiuni care au un PIB pe cap de locuitor mai mic de 75 % din media UE;
- > **„Competitivitate regională și ocuparea forței de muncă”**: acoperă toate regiunile UE, scopul său fiind acela de a consolida competitivitatea și atractivitatea regiunilor, precum și capacitatea de ocupare a forței de muncă; și
- > **„Cooperare teritorială europeană”**: bazat pe inițiativa Interreg, acest obiectiv este menit să sprijine cooperarea transfrontalieră, transnațională și interregională, precum și rețelele.

Numărul instrumentelor financiare pentru coeziune s-a redus de la șase la trei: două Fonduri Structurale (FEDR, FSE) și Fondul de Coeziune. Ajutorul specific acordat anterior prin FEOGA și IFOP va fi acordat acum prin noul Fond European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR) și Fondul European pentru Pescuit (FEP).

Obiectivul „Convergență” cuprinde 84 de regiuni din 17 state membre, precum și o populație de 170 milioane de locuitori și – într-un sistem de suspendare progresivă a ajutorului – încă 16 regiuni cu 16,4 milioane de locuitori și cu un PIB care depășește cu puțin pragul, ca urmare a efectului statistic al extinderii. Sumele alocate obiectivului Convergență se ridică la 282,8 miliarde de euro, reprezentând 81,5 % din suma totală, repartizate după cum urmează: 199,3 miliarde pentru regiunile aflate sub incidența obiectivului „Convergență”, 13,9 miliarde pentru regiunile care se află în etapa de suspendare progresivă a ajutorului, iar 69,6 miliarde pentru Fondul de Coeziune, care se aplică în cazul a 15 state membre.

„Am convingerea că politica europeană de coeziune este pregătită să înfrunte greutățile care o așteaptă. Cel mai important lucru, în opinia mea, este sistemul de guvernanță la mai multe niveluri, bazat pe responsabilitate și parteneriat. Acest sistem care, pe de o parte, favorizează eficiența economică și dezvoltarea prin cooperare la nivel european, național și regional, pe de altă parte, contribuie la consolidarea politicii în teritoriile Uniunii, creând un loc pentru aceasta în inimile cetățenilor.”

Danuta Hübner la al patrulea Forum privind coeziunea în 27 septembrie 2007 la Bruxelles

2007

ZILELE PORȚILOR DESCHISE

Întâlniri între experți și schimb de experiență și de idei în ZILELE PORȚILOR DESCHISE, întrunirea anuală a regiunilor și orașelor Europei.

Italia

Studierea mediului marin

Danemarca

Ameliorarea transportului, stimularea dezvoltării

Modernizarea aeroporturilor pentru a încuraja dezvoltarea afacerilor în Danemarca.

PAGINA 24

În total, în cadrul obiectivului „Competitivitate regională și ocuparea forței de muncă” sunt eligibile 168 de regiuni din 19 state membre, ceea ce reprezintă 314 milioane de locuitori. 13 dintre acestea, cu alte cuvinte 19 milioane de locuitori, sunt în etapa de instituire progresivă a ajutorului și fac obiectul unor alocări financiare speciale datorită fostului lor statut de regiuni sub incidența obiectivului 1. Suma de 54,9 miliarde de euro, din care 11,4 miliarde pentru regiunile care se află în etapa de instituirea progresivă a ajutorului, reprezintă ceva mai puțin de 16 % din suma totală alocată.

181,7 de milioane de persoane (care reprezintă 37,5 % din populația totală a UE) trăiesc în zone transfrontaliere, intrând astfel sub incidența obiectivului „Cooperare teritorială europeană”. Toate regiunile și toți cetățenii UE fac parte din cel puțin una dintre cele 13 zone de cooperare transnațională. Cele 8,7 miliarde de euro, care reprezintă 2,5 % din suma totală consacrată acestui obiectiv, sunt repartizate după cum urmează: 6,44 miliarde pentru cooperarea transfrontalieră, 1,83 miliarde pentru cooperarea transnațională și 445 de milioane pentru cooperarea „interregională și rețele”. Ca parte a obiectivului, Comisia a lansat inițiativa „Regiunile în favoarea schimbărilor economice” pentru a promova rețelele de excelență pentru dezvoltarea durabilă a regiunilor și a orașelor.

ADMINISTRARE ȘI GUVERNANȚĂ

Perioada curentă a adus cu sine o simplificare importantă constând în reducerea etapelor de programare de la două la trei. Pe baza „liniilor directoare comunitare privind coeziunea”, planificarea va avea loc la nivel național prin intermediul cadrelor strategice naționale de referință, în timp ce implementarea se va realiza pe baza

programelor operaționale. Atât regulamentele, cât și liniile directoare prevăd ca noua generație de programe să alocate o anumită parte din resurse pentru investiții cheie legate de strategia reînnoită pentru creștere economică și ocuparea forței de muncă. Acestea cuprind investiții în cercetare și inovare, infrastructuri de importanță europeană, competitivitate industrială, surse regenerabile de energie, eficiența energiei, eco-inovații și dezvoltarea resurselor umane. În regiunile aflate sub incidența obiectivului „Convergență”, aceste priorități trebuie să primească 60 % din suma totală disponibilă, în timp ce în toate celelalte regiuni trebuie să primească 75 %. În Uniunea Europeană cu 27 de state membre, procentul mediu alocat pentru investiții cheie conform strategiei de la Lisabona este de 61,2 % în cadrul obiectivului „Convergență” și 76,7 % în cadrul obiectivului „Competitivitate regională și ocuparea forței de muncă”. În total, pentru aceste investiții vor fi alocate fonduri în valoare de aproximativ 200 miliarde de euro. În comparație cu perioada anterioară, acest lucru reprezintă o creștere cu peste 50 miliarde de euro.

Alte prevederi, precum criteriile de eligibilitate, au fost actualizate, acestea fiind stabilite acum la nivel național, nu la nivelul UE, iar accentul mai puternic asupra principiului proporționalității are ca scop reducerea birocrăției și a constrângerilor impuse programelor de mai mică anvergură.

Trei noi instrumente de politică, denumite Jaspers, Jeremie și Jessica, vor îmbunătăți cooperarea dintre Comisia Europeană și Banca Europeană de Investiții, precum și alte instituții financiare pentru a consolida dezvoltarea capacităților și pentru a garanta utilizarea rațională și eficientă a fondurilor de către statele membre și de către regiuni.

Gruparea europeană pentru cooperare teritorială (GECT) le va permite autorităților locale din

2007-13

Slovenia

Dezvoltarea turismului

Polonia

Renovarea spațiilor publice

Belgia

Mai puțin trafic

„Bulevardul Verde”, serviciu de navetă gratuit pentru reducerea traficului, Hasselt, Limburg, Belgia.

PAGINA 25

diferite țări să creeze grupuri de cooperare ca entități legale pentru proiecte precum transporturile transfrontaliere sau serviciile de sănătate.

Instrumentul de asistență pentru preaderare (IAP) a înlocuit instrumentele anterioare pentru preaderare în 2007. IAP este destinat să ajute țările candidate și țările potențial candidate din Balcanii de Vest să se pregătească pentru o posibilă aderare, inclusiv în domeniul cooperării și dezvoltării regionale.

În fine, cel de-al patrulea Raport privind coeziunea economică și socială, împreună cu Forumul privind coeziunea din 27 și 28 septembrie 2007 a marcat lansarea dezbaterii privind viitorul politicii de coeziune a UE după anul 2013.

„Regiunile și orașele care cunosc succesul sunt cele care îmbrățișează deschiderea, oferindu-le locuitorilor prosperitate economică și bunăstare socială, precum și posibilitatea de a-și valorifica talentele. Europa are nevoie de creativitatea, abilitățile și entuziasmul regiunilor sale mai mult decât oricând. Într-o epocă a globalizării, acestea joacă un rol decisiv în Europa competitivă pe care încercăm să o creăm.”

José Manuel Barroso, Președintele Comisiei Europene,
în 9 octombrie 2006 la deschiderea Săptămânii europene a regiunilor și orașelor

În date și cifre

- > **Suma totală disponibilă prin Fondurile Structurale și de Coeziune:** 347 miliarde de euro, reprezentând 35,7 % din bugetul UE și 0,38 % din PIB-ul total al UE
 - > **din care pentru regiuni acoperite de obiectivul 1:** 81,5 %;
 - > **populație în regiunile acoperite de obiectivul 1:** 170 milioane (35 % din populația totală, inclusiv regiunile în faza de suspendare progresivă a ajutorului).
- > **Principalii beneficiari:** Polonia (67,3 miliarde de euro), Spania (35,2 miliarde de euro), Italia (28,8 miliarde de euro), Republica Cehă (26,7 miliarde de euro), Germania (26,3 miliarde de euro), Ungaria (25,3 miliarde de euro), Portugalia (21,5 miliarde de euro) și Grecia (20,4 miliarde de euro).

Rezultate preconizate

- > Modelele macroeconomice estimează că investițiile din cadrul politicii de coeziune vor duce la o creștere cu aproximativ 6 % a PIB-ului noilor state membre, conform scenariilor de bază. De exem-

plu, modelul Hermin prevede o creștere cu 9 % a PIB în Lituania, Republica Cehă și Slovacia; cu 5,5-6 % pentru Bulgaria, Polonia și România; cu 3,5 % pentru Grecia și cu aproximativ 1-1,5 % pentru Spania, landurile din Germania de Est și pentru Mezzogiorno.

- > Până în 2015, prin Fondurile Structurale și de Coeziune s-ar putea crea un număr suplimentar de 2 milioane de locuri de muncă.
- > Conform evaluărilor *ex-ante* efectuate de anumite state membre, accentul puternic pe cercetare și inovare va crea un număr suplimentar de 40 000 de locuri de muncă.
- > În domeniul transporturilor, politica de coeziune europeană va finanța construirea sau reabilitarea a 25 000 km de drumuri și a 7 700 km de cale ferată.
- > Numeroase state membre și regiuni acordă un loc prioritar în programele lor schimbărilor climatice și dezvoltării unei economii cu emisii scăzute de dioxid de carbon. De exemplu, Luxemburgul urmărește reducerea emisiilor de CO₂ cu 10 %, în timp ce Slovacia prevede reducerea consumului de energie în producție cu peste 20 %. Programele din Italia, Franța, Republica Cehă, Malta, Anglia și Țara Galilor cuprind măsuri pentru dezvoltarea unor sisteme speciale de evaluare a emisiilor de carbon.

Pentru mai multe detalii, a se vedea paginile de „evaluare” de la adresa: http://ec.europa.eu/regional_policy

Dirk Ahner

Jean-Charles Leygues

Tassos Bougas

Philip Lowe

PAGINA 26

O DEZBATERE ÎNTRE OFICIALII COMISIEI EUROPENE

Privind în retrospectivă spre 1988

Dezbaterea a fost organizată în 5 martie la Bruxelles. Dirk Ahner este Director-General al DG pentru Politică Regională din 2007 și a fost responsabil cu efectuarea studiilor de previziune în domeniul agriculturii, mediului înconjurător și dezvoltării rurale în cadrul DG pentru Agricultură, unde a ocupat funcția de Director-General Adjunct între anii 2003 și 2006. Graham Meadows a lucrat pentru DG REGIO din 1989 până în 2006, ocupând funcția de Director-General între anii 2003 și 2006. A fost, de asemenea, consilier al cabinetului Președintelui Comisiei, Gaston E. Thorn, (1981-1985) și Șeful de Cabinet al lui Stanley Clinton Davis, Membru al Comisiei (1986-1989). Jean-Charles Leygues a fost Șeful Adjunct de Cabinet al Președintelui Comisiei Jacques Delors (1987-1992) și Director-General Adjunct al DG Politică Regională între 2004-2007. Philip Lowe este Director-General al DG Competiție din 2002 și a fost Șeful de Cabinet al lui Bruce Millan, comisarul de atunci pentru politică regională între 1989 și 1991. Jérôme Vignon, Director pentru „Protecție socială și incluziune socială” în cadrul DG Ocuparea Forței de Muncă, Afaceri Sociale și Egalitate de Șanse, a fost membru al cabinetului Președintelui Jacques Delors în 1985. Tassos Bougas este Șef de Unitate în cadrul DG Politică Regională și a fost Șeful Adjunct de Cabinet al Comisarului Georgios Varfis, responsabil cu coordonarea politicilor structurale, în a doua jumătate a anilor 1980. Robert Shotton, Director pentru Afaceri Generale în cadrul DG Sănătate și Protecția Consumatorului, a fost responsabil cu inițiativele comunitare din cadrul DG REGIO între 1989 și 1993 și pentru noile state membre de atunci: Finlanda, Austria, Suedia și Grecia. Opiniile exprimate nu le reflectă în mod necesar punctele de vedere ale Comisiei Europene.

Dirk Ahner: Bine ați venit la această întrunire dedicată unei analize retrospective prin care vom încerca să ne dăm seama ce s-a întâmplat și cum, în acest faimos și poate unic „moment Delors” din 1988 când a luat ființă politica de coeziune, aceasta a făcut o trecere radicală de la managementul de proiect la o abordare mai strategică, punând accentul pe actorii regionali. Aș dori să analizăm împreună evoluția politicii de atunci până în prezent și să ne exprimăm opiniile cu privire la viitorul acesteia după 2013. În ceea ce privește acest din urmă aspect, în prezent culegem observații și sfaturi atât de la teoreticieni, cât și de la practicieni, în ceea ce privește justificarea existenței politicii, problemele viitoare cu care se vor confrunta regiunile și posibilitățile de simplificare și de instituire a unei guvernante mai bune. Comisarul Danuta Hübner va prezenta rezultatele acestor reflecții într-un raport în primăvara anului 2009.

Jean-Charles Leygues: Am dori să discutăm trei aspecte. În primul rând, a fost politica aceasta la urma urmei o reușită, în ciuda îndoielilor exprimate de unii cu privire la faptul că aceasta ar accentua birocrăția? În al doilea rând, care a fost modelul inițial de dezvoltare ca a stat la baza conținutului politicii de coeziune? În al treilea rând, s-a schimbat acest model – și dacă da, în ce fel? – de-a lungul celor patru perioade legislative și bugetare din 1988 până în prezent, având în vedere și extinderea continuă a UE?

Tassos Bougas: După părerea mea, inițial, în cadrul Comisiei au existat două grupuri cu orientări diferite, și anume „integraționiști”, adepții unei abordări ca cea prevăzută în Programele Integrate Mediteraneene (PIM), care susțineau rolul puternic al Comisiei, alături de statele membre și de regiuni, și un al doilea grup, în favoarea unui rol mai moderat al

Jérôme Vignon

Graham Meadows

Robert Shotton

Comisiei, lăsând statelor membre rolul de conducători ai politicii. Acest lucru este valabil și în prezent, susținând distincția dintre instrumentele mai experimentale și „comunitare” ale politicii, cum ar fi metoda inovatoare de stabilire și de implementare a politicilor publice, acțiunile inovatoare, inițiativele comunitare și rețelele, și acele programe operaționale gestionate mai mult în numele statelor membre și al regiunilor.

Philip Lowe: Îmi aduc aminte că între 1979 și 1981 eram unul dintre membrii unei echipe de lucru a Comisiei sub conducerea lui Jean Jaeger, care se ocupa de problema creșterii eficienței instrumentelor structurale având în vedere limitele impuse bugetului Comunității. La data respectivă, acest grup nu se gândea atât de mult la principiile mărețe ale politicii de coeziune, precum solidaritatea, ci la modul în care puteau fi îmbunătățite eficiența și eficacitatea intervențiilor comunitare prin intermediul unei „abordări integrate” care ar face posibilă utilizarea diferitelor instrumente structurale (FEDR, FSE, creditele acordate de BEI etc.) pentru atingerea obiectivelor regionale sau naționale, permițându-le unor țări precum Grecia să beneficieze în general de un număr de investiții care ar avea un impact macroeconomic semnificativ cu rezultate tangibile în ceea ce privește creșterea economică. Acest entuziasm legat de „eficacitate și eficiență” a cuprins în acea perioadă și ministerele de finanțe din numeroase state membre. Un raport al Comisiei, elaborat de grupul de lucru, a fost prezentat Consiliului ECOFIN în 1984 când Graham și cu mine eram membri ai Cabinetului Președintelui Gaston Thorn. Acesta a fost momentul în care noțiunea de „coeziune economică și socială” a început să fie discutată explicit. Ambele concepte, atât cel de eficiență, cât și cel de coeziune, au fost avansate atunci de Jacques Delors începând cu 1985, permițându-i acestuia să domine dezbaterea privind noua viziune a Europei – probabil peste tot, cu excepția lumii anglo-saxone. Însă chiar și în Regatul Unit sloganul care promova o „abordare integrată” a dat un nou impuls eforturilor de dezvoltare regională în Scoția și

în nord-vest, de exemplu. Nu era vorba pur și simplu de integrarea tehnică a instrumentelor financiare. Această abordare evidenția, de asemenea, cine era responsabil la nivel european, național și regional de conținutul și implementarea fiecărei părți a programului regional.

Jérôme Vignon: Este adevărat că înainte de „marea explozie” din 1988, au existat discuții cu privire la conceptul de coeziune economică și socială și la Fondurile Structurale în statele membre și în cadrul universităților. Dezbaterile pe tema unui model eficient de dezvoltare exista alături de „Realpolitik” care se întreba dacă țările bogate ar trebui să mai alimenteze fonduri absorbite fără niciun impact de celelalte. „Îmi vreau banii înapoi!” și „Deutschland ist nicht der Zahlmeister Europas!” erau sloganele care l-au întâmpinat pe Jacques Delors, însă acesta a răspuns că fondurile structurale vor fi transformate în politici structurale care vor avea ca scop realizarea coeziunii sociale. De fapt, „marea explozie” s-a bazat pe patru elemente esențiale, dintre care unele există și azi.

Primul, „momentul de cotitură” nu mai este la fel de important cum a fost. Textul legislativ din 1987 spunea: „pentru a transforma Actul Unic într-o reușită”. Mesajul politic adresat statelor membre cel mai avantajat în urma realizării pieței comune era acela că acestea erau pregătite să facă un efort prin politica de coeziune. În plus, metoda bugetului multianual presupunea existența unei gestionări, programări, evaluări și verificări riguroase. „Mai mulți bani” se acordau doar cu mai multe restricții sub controlul Comisiei. Probabil că acest gen de înțelegere politică va rămâne unic în istorie, chiar dacă în ziua de azi transformarea extinderii într-o reușită este legată fundamental de coeziunea economică și socială.

Al doilea element se referă la „devoluție”, o idee politică ce a luat amploare în numeroase state membre la sfârșitul anilor 1990 și care a dus la crearea Comitetului Regiunilor în 1992. Politica de coeziune le-a conferit putere actorilor în principal pro-europeni de la nivel regional care erau în favoarea Actului Unic European.

Al treilea element de susținere la sfârșitul anilor 1980 a fost încercarea intelectuală de a reforma politicile de dezvoltare în general. Scena era dominată în mod tradițional de acei teoreticieni în opinia cărora convergența ar depinde în principal de investițiile în infrastructură. Totuși a existat o nouă orientare, convinsă de faptul că numai o abordare integrată putea să deblocheze potențialul local endogen, asigurând astfel o creștere economică durabilă. Acest concept de dezvoltare a fost testat pentru prima dată de PIM și a implicat părți interesate predominant la nivel local, nu național. Deși ideea inițială a lui Jacques Delors de a accepta exclusiv programme propuse de regiuni nu a fost pusă în cele din urmă în aplicare, aceasta a dominat negocierile cu statele membre, ducând la o mai mare descentralizare a sarcinilor.

Ultimul element din planul inițial a rămas valabil pentru toate perioadele ulterioare. În fond, când se formulează obiectivele unei politici, acestea trebuie să primească un nume, un nume care să exprime clar faptul că există „un motiv european important” de acțiune. „Dezvoltarea rurală” era un astfel de motiv, deoarece reprezenta o parte importantă a reformei PAC. Transformarea extinderii, a restructurării economice și a pieței unice într-o reușită sunt

care gestionează diversele fonduri. Dat fiind că nu poate fi vorba de „coordonare din afară” prin intermediul unei noi DG, abordarea integrată a fondurilor rămâne o chestiune deschisă, deoarece în opinia mea este evident că lucrurile nu funcționează dacă „mășăluim împreună”.

Jean-Charles Leygues: În ceea ce privește al treilea punct amintit de tine, Jérôme, referitor la „lupta dintre cele două grupuri”, „adeptii infrastructurii” și cei convinși că inovarea și o abordare integrată ar conduce la o dezvoltare omogenă, personal cred că soluția finală a fost simplă și pragmatică. Stabilirea criteriilor de eligibilitate și a finanțărilor pentru ambele, atât pentru infrastructură, cât și pentru abordarea referitoare la dezvoltarea integrată, a rezolvat și a pus parțial capăt dezbaterii din cadrul Comisiei și din statele membre deopotrivă.

Tassos Bougas: Eu aș aminti contextul economic și politic și disparitățile destul de accentuate care au reprezentat cadrul acelei dezbateri. Ratele de creștere economică în anii 1980 erau destul de scăzute în statele membre mai sărace. În plus, politica de coeziune a fost percepută ca un mecanism de reglementare în sensul că era menită să reducă potențialele efecte negative produse de dezvoltarea politicilor comunitare, cu accent deosebit pe perspectivele Pieței Interne. În fond, pe lângă o „integrare prin lege” mai pasivă sau negativă, Comunitatea avea nevoie de politici care să se adreseze cetățenilor, astfel încât a pus bazele unei „integrări pozitive” prin intermediul unor inițiative financiare comunitare. Politica de coeziune avea trei obiective: reducerea disparităților, reducerea potențialelor efecte secundare negative și sprijinirea integrării pozitive. Raportul Padoa-Schioppa a pus în discuție tocmai aceste lucruri.

Graham Meadows: Eu aș vrea să revin la al treilea punct menționat de Tassos și la al patrulea menționat de Jérôme, adică la ideea că existența politicii regionale europene este justificată în măsura în care aceasta asigură reducerea efectelor negative ale integrării sau exprimă o „idee măreață”, precum „transformarea

„Delors a răspuns că fondurile structurale vor fi transformate în politici structurale care vor avea ca scop realizarea coeziunii sociale.” Jérôme Vignon

de asemenea motive de extremă importanță la nivel european. Mesajul politic „Europa te va ajuta, dacă te ajuți pe tine însuși” a avut un mare succes din acest punct de vedere și cred că ideea politicii structurale a UE „în serviciul Europei” este încă justificată, deși trebuie reconsiderată în perspectiva viitorului. O problemă care rămâne nerezolvată în cadrul Comisiei este cea a coordonării dintre direcțiile generale

extinderii într-o reușită”. Cred că această idee este greșită, mai ales opinia conform căreia politica este justificată numai dacă este asociată cu o idee măreață. Cred sincer că această abordare creează un impediment și ridică o problemă.

Însă, înainte de a intra în detalii, dați-mi voie să menționez un lucru referitor la începutul fazei actuale a politicii din 1989. Singurul lucru care nu a fost menționat încă este acela că, la începutul anilor 1980, Uniunea a rămas de fapt fără bani, deoarece bugetul PAC se epuizase. Convinsă că undeva trebuia să mai existe bani, Comisia a examinat pozițiile din buget și în cele din urmă a descoperit că existau sume mari reprezentând credite de plată nefolosite în cadrul FEDR și FSE, unde existau angajamente bugetare cu valoare ridicată nefolosite. Comisia s-a văzut așadar pusă într-o situație în care trebuia să transfere resurse pentru agricultură, însă nu putea face acest lucru, deoarece, chiar dacă aceste credite de plată erau nefolosite, acestea fuseseră alocate pentru Fondurile Structurale.

Comisia s-a enervat din cauza acestei „crize de disponibilități” cauzate de ușurința cu care au fost alocate fondurile fără o monitorizare atentă a cheltuielilor. Acest aspect s-a adăugat la discuția privind Fondurile Structurale, subliniind dorința de a garanta chiar de la început faptul că banii alocați vor fi, în cele din urmă, cheltuiți. Merită să reținem acest lucru acum când lumea este împotriva regulii de dezangajare automată a fondurilor (regula n+2) sau critică metoda de programare. Reforma din 1989 conținea elemente create ca răspuns la faptul că politica anterioară nu a funcționat.

Un al doilea punct de menționat este acela că politica de pre-reformă s-a limitat la cofinanțarea proiectelor care implicau cheltuieli publice și că sectorul public se reducea deja ca urmare a privatizării. Reforma politicii și-a lărgit voit sfera de aplicare pentru a lua în considerare aceste situații în schimbare. Să nu uităm că pe atunci primul ministru al Marii Britanii era doamna Thatcher.

Acum aș dori să spun câteva cuvinte despre pericolul opiniei lui Jerome, și anume că politica regională europeană trebuie să fie justificată de „une grande cause européenne”. Asta ar însemna să spunem că politica este un fel de înțelegere: „vreți Piață Unică, atunci trebuie

„Uniunea dispune de o a treia politică, politica de coeziune, care face parte din arsenalul nostru de creștere economică și care ne oferă un factor de echilibrare.” Graham Meadows

să plățiți”, iar mai târziu „vreți Monedă Unică, atunci trebuie să plățiți” și din nou, „vreți extindere, atunci trebuie să plățiți”. Resping această interpretare, deoarece este cinică și pune unele state membre într-o lumină nefavorabilă, desființând argumentele lor justificate privind creșterea economică și lăsând în locul acestora impresia că acestea nu încearcă decât să jefuiască Uniunea.

Această abordare întinează demnitatea politicii. Și este greșită. Dacă politica este rezultatul unei înțelegeri, atunci de ce mai continuă? De ce a crescut în amploare până acum? Există o altă explicație pentru apariția politicii, care nu numai că reflectă mai bine realitatea, ci ne și ajută mai mult în acțiunea noastră de planificare a următoarei etape de dezvoltare a politicii. Această explicație este aceea că politica a luat ființă pentru a echilibra creșterea economică. Uniunea dispune de trei politici pentru creșterea economică. Are Piața Unică, inclusiv acordurile sale comerciale cu țări terțe și are Moneda Unică. În calitate de economiști, știm că acest lucru duce la creștere economică și știm, de asemenea, că această creștere economică controlată de forțele pieței este cu siguranță mai rapidă în unele regiuni decât în altele. Acest lucru duce la o activare a economiei, care determină accentuarea disparităților în ceea ce privește veniturile, și vedem cum se întâmplă

acest lucru în China și în Brazilia, țări care au o politică regională mai puțin dezvoltată decât cea a Uniunii.

Uniunea dispune însă de o a treia politică, politica de coeziune, care face parte din arsenalul nostru de creștere economică și care ne oferă un factor de echilibrare. Politica regională și de coeziune are ca scop reducerea disparităților care apar permanent ca urmare a creșterii economice și sprijinirea regiunilor cu ritm de creștere mai lent, astfel încât acestea să-și poată accelera ritmul de creștere pentru a atinge ritmul general de creștere economică al Uniunii. Găsesc că această explicație este mai corectă și mai importantă. Completează ideea lui Jérôme cu privire la „înțelegere”. Este posibil ca politica regională și de coeziune să fi fost creată la un moment dat ca parte a unei înțelegeri pe termen scurt, dar asta nu înseamnă că acest lucru nu justifică existența sa. Politica există, deoarece îi dă Uniunii posibilitatea de a realiza creșterea economică într-un mod mai echilibrat.

Jérôme Vignon: Asta mă determină să insist asupra unui lucru. Jacques Delors a dorit foarte mult să evite transformarea politicii de coeziune și a utilizării Fondurilor Structurale într-o operație de pură redistribuire. „Înțelegerea” presupunea combaterea efectelor Pieței Unice și ale Monedei Unice asu-

Graham Meadows: Faptul că Jacques Delors a vrut ca politica să fie mai mult decât un instrument de redistribuire nu și-a pierdut din importanță nici în ziua de azi. Avem o politică mult mai complexă decât un simplu mecanism de distribuție. Dacă exagerăm cu ideea „înțelegerii”, subestimăm importanța economică a pieței interne și a monedei unice. Piața internă a adus beneficii, de exemplu, Germaniei în 1989 și în fiecare an de atunci. La fel, politica regională și de coeziune a fost necesară pentru a echilibra creșterea economică în 1989, fiind necesară în fiecare an de atunci. Piața internă duce permanent la creștere economică și la apariția disparităților, iar politica regională și de coeziune a Uniunii acționează permanent pentru a reduce aceste disparități. Atâta timp cât există creștere economică, vor exista disparități și vor exista acțiuni menite să le reducă, astfel încât să existe un echilibru.

Tassos Bougas: Definirea politicii de coeziune ca simplu mecanism de redistribuire la nivel comunitar nu a fost o opțiune. Aș sublinia faptul că aceasta a fost concepută ca o politică de distribuție condiționată cu trei nivele de condiționalitate. Primul se referă la faptul că prioritățile politicii de coeziune ar trebui să contribuie la implementarea priorităților comunitare, al doilea la faptul că fondurile alocate în cadrul politicii de coeziune nu trebuie să înlocuiască efortul statelor membre și trebuie folosite pentru investiții, iar al treilea se referă la obligația de responsabilitate și la buna gestionare. Ar trebui să fie „o politică pentru toți”, nu doar pentru statele sărace. A fost clar de la început că toate țările ar trebui să beneficieze de avantajele oferite de aceasta.

Philip Lowe: Mesajul cheie al politicii de coeziune nu era cel de redistribuire a veniturilor, ci crearea unor condiții în care fiecare să aibă posibilitatea de a participa la piața internă și de a beneficia de avantajele oferite de aceasta. Scopul său era acela de a le da statelor membre și regiunilor posibilitatea de a stimula comerțul și investițiile pe teritoriul propriu, însă în cadru european. Nu însemna acordarea de

„Ar trebui să fie «o politică pentru toți», nu doar pentru statele sărace.” Tassos Bougas

pra celor mai sărace state membre. Dorea ca statele membre mai prospere să rămână interesate și implicate în politică și a exprimat de exemplu acest lucru foarte clar în timpul reunificării Germaniei, când noile landuri germane au devenit imediat beneficiare ale Fondurilor Structurale. „Înțelegerea” este așadar una complexă.

fonduri regiunilor mai sărace pentru a compensa liberalizarea. Însă nu ne putem aștepta ca firmele să investească în regiuni lipsite de o infrastructură corespunzătoare și de forță de muncă cu o calificare adecvată - pe scurt, tot ceea ce contribuie la succesul unei afaceri, dar care nu mai depinde de companie. Forța motrice a politicii de coeziune a reprezentat-o „mobilizarea energiei în regiuni”, nu simpla alocare a unor fonduri din bugetul european regiunilor pentru motivul că acestea erau sărace. Politica de coeziune nu a fost definită de „minoritatea de blocare din Consiliu”, așa cum obișnuiau unii să spună.

Jérôme Vignon: Un echilibru al demnității, al demnității între state membre care nu sunt toate la fel de prospere sau la fel de puternice și convingerea că nimeni nu trebuie să depindă de un ajutor. Acesta era cadrul politic al propunerii. Logica ce stătea la baza acesteia se referea desigur la faptul că cei care primeau mai mult trebuiau să se angajeze să obțină anumite rezultate. M-am referit la început la inovațiile legate de gestionarea bugetului. Două dintre acele elemente care justificau acordarea unei influențe puternice Comisiei Europene erau evaluarea și aditionalitatea, care ar trebui să le garanteze celor care contribuie cu fonduri nete că acestea vor fi cheltuite rațional peste tot. Cred că una din dificultăți este aceea că nu am reușit să dăm rezultate în ceea ce privește aceste inovații. „Evaluarea și valoarea adăugată” sunt în opinia mea un mare eșec și, de exemplu, din rapoartele de coeziune nu reiese prea mult că am fost eficienți. Același lucru este valabil și pentru „aditionalitate”. Unele dintre statele membre mai mari nu au reușit să dea rezultate la acest capitol, iar acest lucru a dus la slăbirea poziției noastre. Așadar, dacă privesc în viitor, mă întreb dacă nu am putea să ne dezvoltăm mai bine și să dăm rezultate la capitolul inovații financiare.

Philip Lowe: Un factor pozitiv pe care-l subestimăm – față de pesimismul inițial privitor la masa critică a intervențiilor prin interme-

diul Fondurilor Structurale în termeni macroeconomici – este efectul pozitiv al politicii de coeziune asupra perspectivelor mediului de afaceri. Investiții semnificative în zonele cele mai sărace și reducerea riscului politic și

„Mesajul cheie al politicii de coeziune era... crearea unor condiții în care fiecare să aibă posibilitatea de a participa la piața internă și de a beneficia de avantajele oferite de aceasta.” Philip Lowe

comercial ca urmare a sprijinului acordat de UE – iată ce le-a oferit calitatea de membru acestor țări mult mai sărace. Dacă procentul maxim atins a fost de 4 % în ceea ce privește PIB, efectul a fost în multe cazuri mult mai puternic, ceea ce a contribuit la producerea unui alt efect pe care mi-l tot explica Grigoris Varfis: „Nu uita că nu avem de-a face cu cele mai slabe țări și regiuni, ci cu cele mai slabe administrații.”

Celălalt factor pe care l-am subestimat era potențiala complexitate politică a abordării integrate. O abordare integrată nu poate fi niciodată un scop în sine, deoarece trebuie cântărită în raport cu interesele referitoare la eficiență și democrație. Există țări relativ mici, în care guvernul național pretinde că deține monopolul asupra cuvântului „integrare”. Nu le-a plăcut ideea că proprietatea asupra „abordării integrate” a fost revendicată de Comisie și că aceasta din urmă a echivalat integrarea cu devoluția. Permiteți-mi să vă împărtășesc câteva întâmplări legate de principiul de parteneriat în timpul negocierilor referitoare la primele programe ale Fondurilor Structurale. Obișnuiam să ne întâlnim cu partenerii noștri irlandezi săptămânal, adesea pentru a discuta despre problema diferențierii finanțărilor de la FSE și a celor de la FEDR. Miniștrii guvern-

lui irlandez obișnuiau să se întâlnească înainte pentru a se pregăti pentru aceste ședințe, iar odată Charlie Haughey, primul ministru, le-a spus colegilor săi: „Ce zice Sandro Gaudenzi că trebuie să facem azi?” Cu o altă ocazie, le-am sugerat că și primarul din Cork ar trebui să participe la negocierile dintre parteneri cu privire la programele destinate sud-vestului Irlandei, însă acesta a spus: „Nu dau doi bani pe ce are de spus primarul din Cork. Trebuie să facem – și tocmai asta e problema – arbitraje dificile la nivelul guvernului național. Suntem o țară cu trei milioane, nu cu 60 de milioane de locuitori și nu acceptăm o abordare de tip universal”. Deci problema abordării integrate trebuie legată de problema nivelului la care se aplică aceasta și a condiționalității obținute la fiecare nivel.

O altă întâmplare este legată de Consiliul European de la Copenhaga²² din 1987 într-o perioadă în care Regulamentul Cadru nu fusese încă stabilit. DG XXII nu trebuia să fie prezentă, însă în ultimul moment, cineva a spus că ar fi bine dacă ar fi cineva acolo. Aveam cu mine un calculator electronic nou – desigur nu un PC la vremea respectivă. La sfârșitul zilei, am fost chemat în camera care se afla exact lângă

în sens mai larg. În acea fază nu s-a putut ajunge la un consens. Întors la aeroport în aceeași după-amiază de sâmbătă, i-am cumpărat soției mele un pulovăr danez și de atunci îmi spune întotdeauna că acesta este singurul rezultat tangibil al Consiliului European de la Copenhaga!

Însă, în februarie 1988, a avut loc o întrunire specială a Consiliului European și ne-am dus cu cancelarul Kohl la celelalte delegații și, într-un fel, a existat un punct de cotitură, cel puțin în ceea ce privește viziunea politică, mergând mai departe de soldurile nete.

Mai târziu – și acest lucru reflectă povestea legată de „devoluție” – a existat o combinație ciudată între regiunile care se credeau importante și cele care simțeau că nu mai sunt importante. Președintele Bavariei a convocat o mare conferință, care a avut loc la München – și la care fiecare participant a avut chiar propriul său chelner. Chiar și cel mai sărac reprezentant, de ex. Extremadura, a avut un chelner! În 1990 lumea credea că aceasta era o nouă eră pentru regiuni. Cei din Strathclyde stăteau lângă cei din Bavaria și ne-au trebuit aproape doi ani ca să ne dăm seama că aceasta nu era tocmai lumea în care trăiam. Problema era desigur unde se afla puterea și unde se afla legitimitatea. Prin intermediul politicii de coeziune a UE puteam obține legitimitate în anumite țări, dar nu și în altele. Acea conferință de la München a reprezentat un moment deosebit de important, însă nu prea cred că vom mai avea vreodată parte de un astfel de moment.

Robert Shotton: Aș vrea să vorbesc puțin despre experiența mea pe teren în regiuni. Cineva a trebuit să redacteze o primă lucrare denumită „program”, una dintre acestea fiind prezentată cu mândrie Cretei – o schiță de câteva pagini. Ne-am dus până acolo să ne întâlnim cu autoritățile regionale din Creta, iar acestea au spus: „Da, e foarte frumos, dar avem nevoie de un telefon. Cu telefonul acesta nu putem suna decât la Atena. Nu putem suna direct la Bruxelles. Deci, ne-ați putea face rost de un alt telefon? Am discutat despre asta și în final au

*„Un echilibru al demnității,
al demnității între state membre
care nu sunt toate la fel de prospere
sau la fel de puternice și convingerea că nimeni
nu trebuie să depindă de un ajutor.” Jérôme Vignon*

camera de Consiliu, deoarece șefii de guvern calculau soldurile nete. Așa că ne-am ales cu o mulțime uriașă de cifre, deoarece, la urma urmei, întrebarea era dacă discutăm despre „o înțelegere netă” pentru a sprijini financiar statele membre sau despre o politică structurală

primit un nou telefon. Următoarea întrebare a fost: „Avem nevoie de o mașină, ne-ați putea face rost de o mașină?” Iar noi am spus: „Bine, vom vedea ce putem face în legătură cu asta. Dar puteți să preluați acest program și să-l gestionați?” Cred că exista o diferență uriașă între ceea ce ne-am imaginat noi și realitatea din teritoriu, care, în acea țară – și nu doar în acea țară – era foarte departe de teorie. În realitate, am intrat într-un proces de „construire a guvernului” timp de câțiva ani în acea regiune și în acea țară pentru a face posibilă îndeplinirea viziunii pe teren.

Unul din primii pași care a fost foarte important pentru autoritățile centrale din Grecia a fost să vadă cine ce cheltuia. Unul din lucrurile pe care le-au apreciat la acest program a fost că pozițiile de cheltuieli care acopereau o serie de aspecte legate de „dezvoltarea economică” au devenit transparente, acestea fiind împărțite pe secțiuni precum mediu, transporturi, societatea informațională și toate celelalte. Când le-am adunat pe toate la nivel de țară, am văzut cât cheltuiește Grecia și pe ce anume. Următorul pas pe care trebuiau să-l facă era să găsească proiecte pe care puteau să le includă, de exemplu, în categoria societate informațională și să obțină astfel mai mulți bani de la „Bruxelles”. Având în vedere că era necesară cofinanțarea națională, ministerele în cauză nu prea mai aveau bani, deoarece fuseseră nevoite să aloce fondurile disponibile pentru aceste proiecte.

Deci, toate fondurile naționale au fost incluse în același sistem de gestionare. Pentru prima dată, acest lucru i-a dat ministerului de finanțe, care primea finanțările de la UE, posibilitatea de a vedea și de a controla ce făcea fiecare, un pas înainte important pentru ei. Pasul următor era să găsească mai multe proiecte pentru a cheltui mai mulți bani. Cred că aceste țări din sudul Europei au avut nevoie de câțiva ani pentru a-și alinia sistemele pe măsură ce încercau, cu ajutorul nostru, să găsească metode mai eficiente de planificare. Așa stăteau lucrurile cu doar zece ani în urmă. Iar apoi au avansat

spre lucruri mai dificile, precum parteneriate public-private sau proiecte sofisticate de CDT, străduindu-se să le facă față. Am încercat să re-

„În realitate, am intrat într-un proces de «construire a guvernului» timp de câțiva ani în acea regiune și în acea țară [Grecia] pentru a face posibilă îndeplinirea viziunii pe teren.” Robert Shotton

zolvăm și problema corupției și a fisurilor din sistem, care în multe părți ale Uniunii sunt considerabile, și am înregistrat destule progrese, ceea ce a dus la creșterea responsabilității în cadrul sistemului. Prin această lungă poveste am vrut să arăt că prin multe din lucrurile pe care le-am făcut de fapt, le-am oferit celor din guvern care gestionau banii la nivel național instrumentele și mecanismele de care aveau nevoie pentru a face acest lucru în mod eficient. Cred că am realizat ceva important și prin faptul că am îndemnat țările să facă lucruri dificile. Deci, dacă cineva m-ar întreba dacă am respectat principiile importante ale politicii, aș spune că da, însă mai întâi trebuie să începi cu lucrurile de bază și de aici să mergi mai departe. Trebuie să menționez și „linia specială de finanțare”, un lucru minunat al PIM. Ideea era de a pune toate fondurile laolaltă și de a finanța din această linie tot ceea ce nu se putea finanța direct din fondurile stabilite, astfel încât nu mai existau obstacole pentru abordarea integrată în teritoriu.

Jean-Charles Leygues: În ceea ce privește perspectivele de viitor ale politicii, cred că trebuie să reținem primul punct menționat de Jérôme, momentul extraordinar de cotitură. Uniunea a fost întotdeauna în criză. În 1988, posibilitatea care exista, dată fiind situația politică și instituțională, era aceea de a crea această politică

structurală de tip intervenționist sub controlul Comunității. De ce acest instrument la momentul respectiv? Primul aspect important a fost că, după „Fontainebleau”²³, s-a stabilit un program politic împărțit de Felipe Gonzáles, François Mitterrand și Helmut Kohl. Și la puțin

„Consider că încrederea în capacitatea Comisiei de a gestiona bugetul corespunzător în conformitate cu prioritățile politice este un aspect crucial și pentru dezbaterile viitoare.” Jean-Charles Leygues

timp după „Fontainebleau”, Comisia s-a bucurat de o extremă legitimitate politică și încredere, iar politica de coeziune a constituit tocmai expresia acelei legitimități. Era semnul vizibil al convingerii că, într-adevăr, Comisia putea să administreze acea politică așa cum trebuie. Lecția învățată din criza bugetară, la originea căreia se considera că se află politica agricolă, o politică în mâinile statelor membre, era politica de coeziune, care trebuia să funcționeze altfel. Acel „moment de încredere” a durat câțiva ani și consider că încrederea în capacitatea Comisiei de a gestiona bugetul corespunzător în conformitate cu prioritățile politice este un aspect crucial și pentru dezbaterile viitoare. În cazul politicii de coeziune, încrederea absolută în principiul de subsidiaritate a însoțit acel moment între 1988 și 1994 și nimeni nu a pus la îndoială aspectul democratic în procesul de dezvoltare. Din acel moment, s-a schimbat radical. Ideea unei dezvoltări integrate a pierdut teren în statele membre și încetul cu încetul și în cadrul Comisiei, iar de atunci există tot mai puțină încredere în ceea ce privește aspectele care ar trebui gestionate la nivelul Uniunii.

Jérôme Vignon: Dacă începem să vorbim puțin despre viitor, aș vrea să subliniez două aspecte. Primul se referă la miniștrii economiei și

finanțelor, deoarece ei sunt cei care structurează cea mai importantă parte a dezbaterii privind politica de coeziune, nu cei responsabili cu dezvoltarea, cu formarea profesională sau cu infrastructura. Miniștrii economiei și finanțelor sunt cei care trebuie să ne ofere metodele prin care să ne putem asigura că banii sunt cheltuiți în mod rațional, acesta fiind aspectul „Realpolitik”. Nu dispunem deloc de aceste mijloace, care constau în acordarea unei anumite flexibilități statelor membre în programarea intervențiilor, obținând în schimb un instrument mult mai semnificativ de evaluare și control pentru Comisie. Problema controlului este crucială atunci când ne adresăm din nou miniștrilor economiei și finanțelor, inclusiv în legătură cu utilizarea resurselor care nu au fost absorbite la un moment dat. Această rigoare este vizibilă în toate documentele din 1988 și mă întreb cum se traduce astăzi, de exemplu, în procesul de pregătire pentru perioada 2007-2013 și pentru mai târziu. Al doilea aspect este ceea ce numesc „motivul european important”. Conținutul politicii structurale trebuie să răspundă unui element de indignare. Trebuie să putem spune că banii de care avem nevoie pentru politica structurală vor fi cheltuiți într-un scop justificat în opinia cetățenilor. De exemplu, problema mediului, care are o incidență importantă și neuniformă în teritoriu, precum și schimbările climatice, reprezintă evident un caz care necesită o intervenție comună. Problemele sociale din orașe vor lua desigur amploare, iar noi trebuie să răspundem acestor tendințe, aceasta fiind o nouă sarcină pentru Europa, în opinia mea. În ceea ce privește restructurarea economiei în contextul globalizării, cred că misiunea noastră nu s-a încheiat și că trebuie să anticipăm și să compensăm mai bine efectele acesteia.

Graham Meadows: Revenim din nou la ideea unui „motiv european important”, care este acum „indignarea” privind schimbările climatice și problemele sociale din orașe. Și, din nou, politica regională și de coeziune este subestimată. Aceasta poate contribui la găsirea unor soluții la problemele de mediu și la reducerea

dificultăților datorate delocalizării, care este parte integrantă a procesului de activare a creșterii economice. Dar cu cât determinăm politica să pună un accent mai mare pe o problemă, precum „mediul”, cu atât mai mult intrăm în conflict cu principiul de subsidiaritate, deoarece regiunile trebuie să decidă cum vor folosi resursele politicii, iar regiunile au obiective economice specifice. Politica de coeziune înseamnă mai mult decât politică de mediu.

„Indignarea” este întotdeauna ceva temporar. Motivul pentru susținerea politicii ar trebui să fie mai degrabă acela de „a pune capăt sărăciei prin creștere economică”. Creșterea economică, un factor care activează economia și care duce la accentuarea disparităților, trebuie să fie echilibrată, iar politica economică a Uniunii trebuie să urmărească tocmai acest lucru. Aceasta este un argument permanent valabil, nu doar unul de moment. Politica noastră trebuie să se bazeze pe un adevăr constant, nu pe simplă indignare.

Jérôme Vignon: În opinia mea, trebuie să venim permanent cu idei noi, deoarece momentele istorice pline de entuziasm nu durează mult. De aceea, cred că „motivele europene importante” se schimbă. Problema sărăciei și cea a nevoii de coeziune teritorială s-a accentuat extrem de mult în urma ultimelor extinderi. Trebuie să ne reformulăm argumentele cheie permanent și să justificăm în același timp modificările de tehnică bugetară, dacă dorim să obținem sprijinul necesar din partea miniștrilor de finanțe.

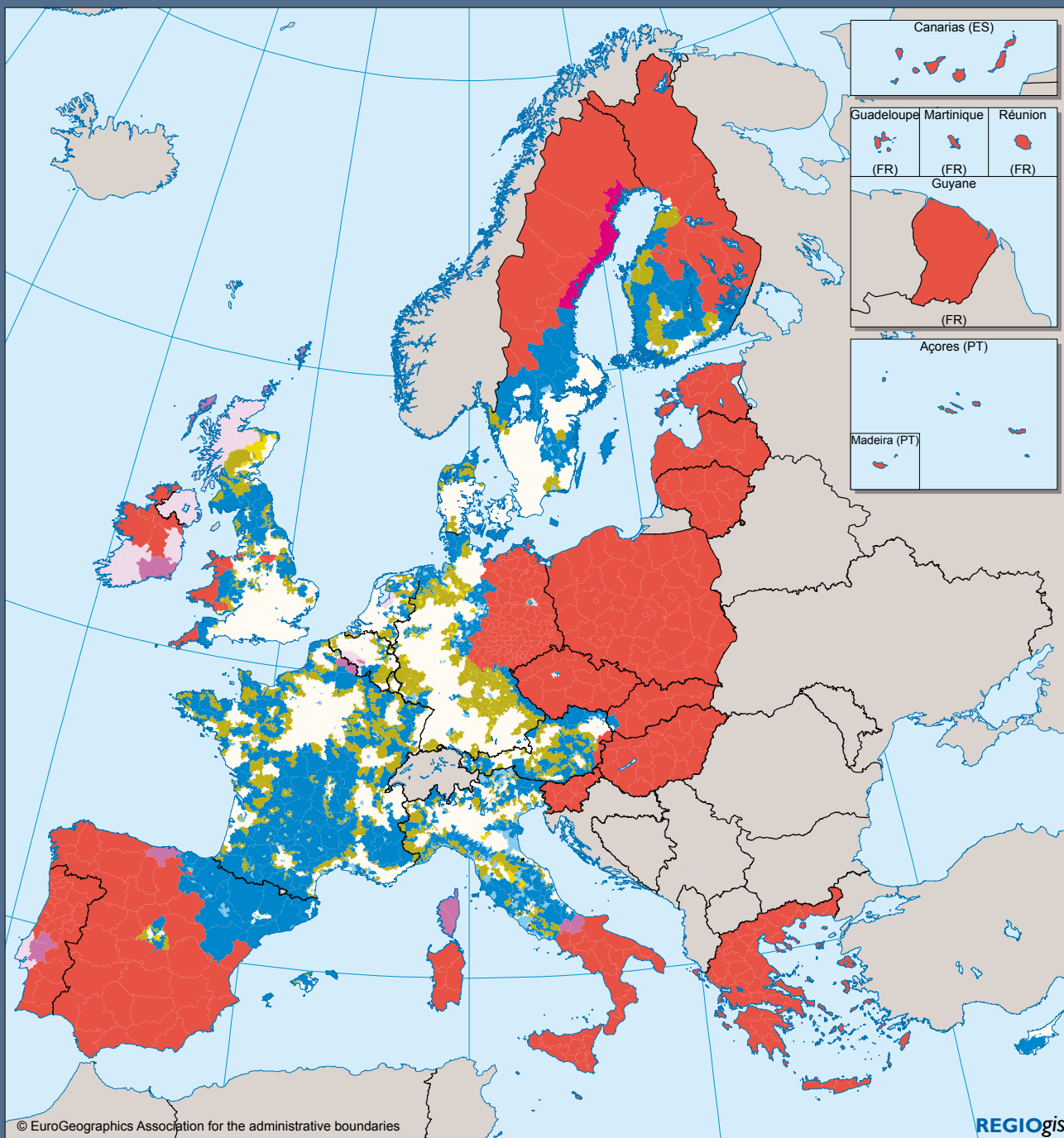
„Trebuie să putem spune că banii de care avem nevoie pentru politica structurală vor fi cheltuiți într-un scop justificat în opinia cetățenilor.” Jérôme Vignon

„Motivul pentru susținerea politicii ar trebui să fie mai degrabă acela de «a pune capăt sărăciei prin creștere economică»”. Graham Meadows

NOTE

1. La prețurile din 1988.
2. „ Realizarea pieței interne ”, Cartea albă prezentată de Comisie Consiliului European (Milano, 28-29 iunie 1985), COM(85) 310.
3. Padoa-Schioppa, Tommaso. et al (1987) Efficiency, Stability and Equity: A Strategy for the Evolution of the Economic System of the European Community, Paris; Cecchini, Paolo. (1988) The European Challenge 1992: The Benefits of a Single European Market, Aldershot, England.
4. La prețurile curente.
5. Regulamentul (CEE) Nr. 2052/88 al Consiliului din 24 iunie 1988, Jurnalul Oficial al Comunităților Europene Nr. L 185 din 15.7.1988.
6. Regulamentul (CEE) Nr. 4253/88 al Consiliului din 19 decembrie 1988, Jurnalul Oficial al Comunităților Europene Nr. L 374 din 19.12.1988.
7. Regulamentele (CEE) Nr. 4254/88, Nr. 4255 și Nr. 4256 al Consiliului din 19 decembrie 1988, același regulament ca mai sus.
8. Inclusiv landurile din Germania de Est.
9. La prețurile din 1994.
10. De la Actul Unic dincolo de Maastricht: mijloace pentru ambițiile noastre, COM(92) 2000 final, Bruxelles, 11 februarie 1992.
11. Publicate în: Jurnalul Oficial al Comunităților Europene Nr. L 193 din 31 iulie 1993.
12. Vezi: Jurnalul Oficial al Comunităților Europene Nr. L 130 din 25 mai 1994; suma menționată aici cuprinde și o alocare pentru anul 1993.
13. Pentru a facilita comparația cu perioadele următoare, cota aferentă menționată în cele ce urmează va include sumele alocate pentru Fondul de Coeziune.
14. La prețurile din 1999.
15. Agenda 2000: Pentru o Uniune mai puternică și mai extinsă, Comunicarea Comisiei Europene COM(97) 2000 din 16 iulie 1997.
16. Publicate în: Jurnalul Oficial al Comunităților Europene Nr. L 161 din 26 iunie 1999.
17. La prețuri curente.
18. Să construim un viitor comun – Problemele de politică și mijloacele bugetare ale Uniunii extinse 2007-2013, Comunicatul Comisiei COM(2004) 101 din 10 februarie 2004.
19. Cifrele de la acest alineat sunt exprimate în prețurile valabile în 2004, în timp ce celelalte părți ale capitolului se referă la prețurile curente.
20. Versiunile finale sunt publicate în: Jurnalul Oficial al Uniunii Europene Nr. L 210 din 31 iulie 2006.
21. Regulamentul (CE) Nr. 1828/2006 al Comisiei din 8 decembrie 2006 publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene Nr. L 45 din 14 februarie 2007.
22. 4-5 decembrie 1987.
23. Consiliul European de la Fontainebleau din 25 și 26 iunie 1984 i-a oferit Comunității o soluție pentru a ieși din impasul bugetar.

Fonduri Structurale 2000-2006: zone eligibile

Obiectivul 1

Obiectivul 1*

Suspendare progresivă
a ajutorului
(până la 31.12.2005)

Suspendare progresivă
a ajutorului
(până la 31.12.2006)

Program special

Obiectivul 2

Obiectivul 2

Obiectivul 2
(Parțial)

Suspendare progresivă a ajutorului
(până la 31.12.2005)

Suspendare progresivă a ajutorului
(parțial) (până la 31.12.2005)

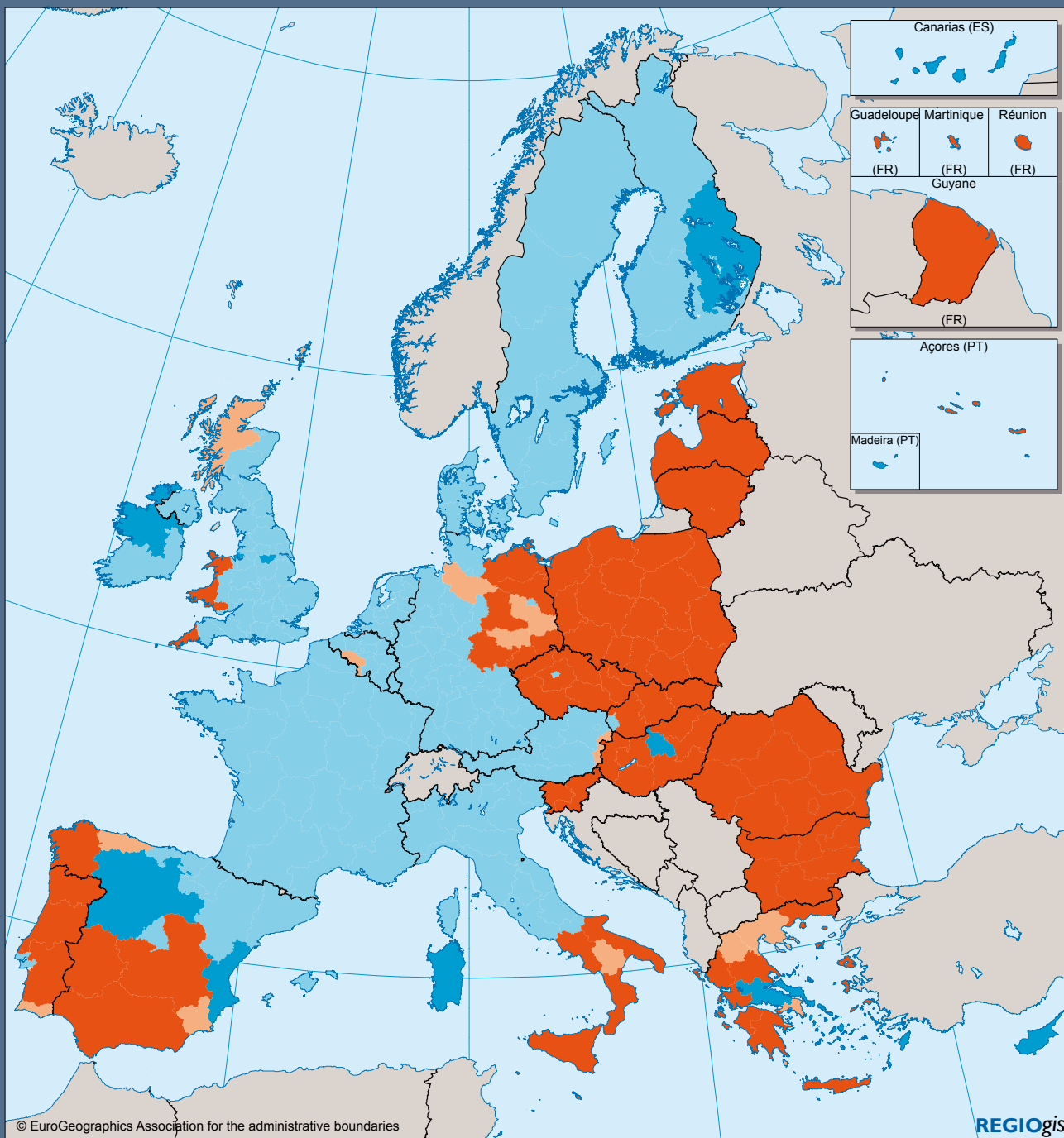
Zone din Estonia, Lituania, Polonia, Republica Cehă, Slovacia,
Ungaria, Slovenia, Cipru și Malta eligibile începând cu 1.5.2004.

* regiuni cu PIB/cap de locuitor mai mic de 75 % din media UE

0

1.000 km

Fonduri Structurale 2007-2013: obiectivele Convergență și Competitivitate regională și ocuparea forței de muncă

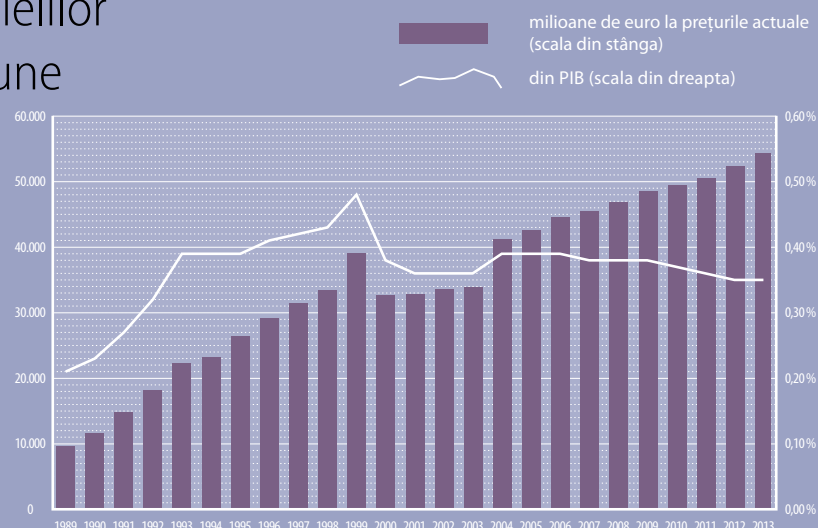
- Regiuni aflate sub incidența obiectivului Convergență*
- Regiuni în faza de suspendare progresivă a ajutorului
- Regiuni în faza de instituire progresivă a ajutorului
- Regiuni aflate sub incidența obiectivului Competitivitate regională și ocuparea forței de muncă

* regiuni cu PIB/cap de locuitor mai mic de 75 % din media UE

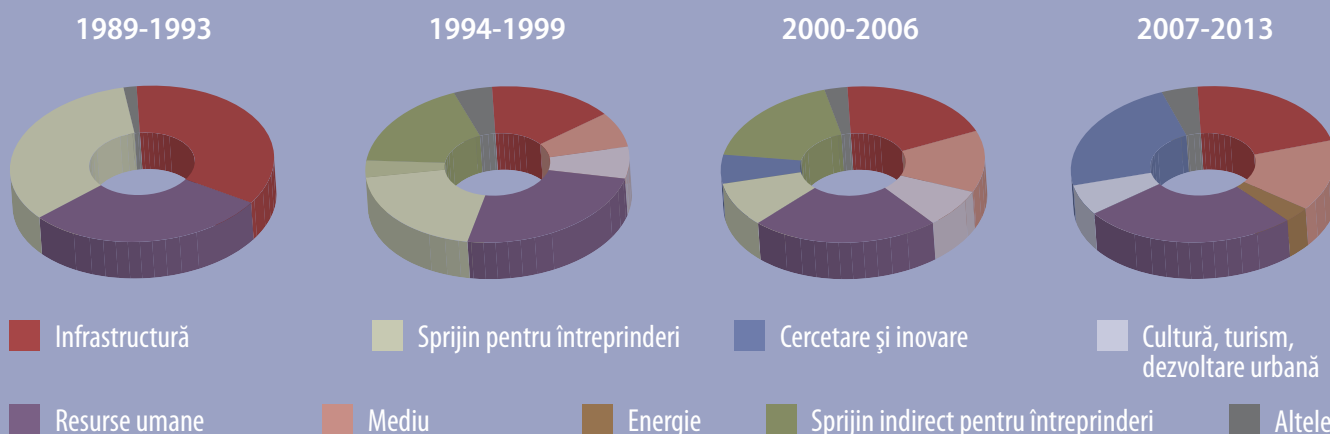
0 1.000 km

1989-2013: Situația cheltuielilor în cadrul politicii de coeziune

Graficul de mai sus prezintă evoluția cheltuielilor, exprimate în valori absolute și valori procentuale, în cadrul politicii de coeziune între 1989 și 2013. În timp ce în 1989 sumele acordate prin Fondurile Structurale și de Coeziune se ridicau la aproape 10 miliarde de euro, până în 2013 acestea vor atinge 54 miliarde de euro sau o treime din bugetul UE. În procente, totuși, dimensiunea fondurilor s-a situat în jurul a 0,4 % din PIB-ul UE de la sfârșitul anilor 1990 până în prezent.

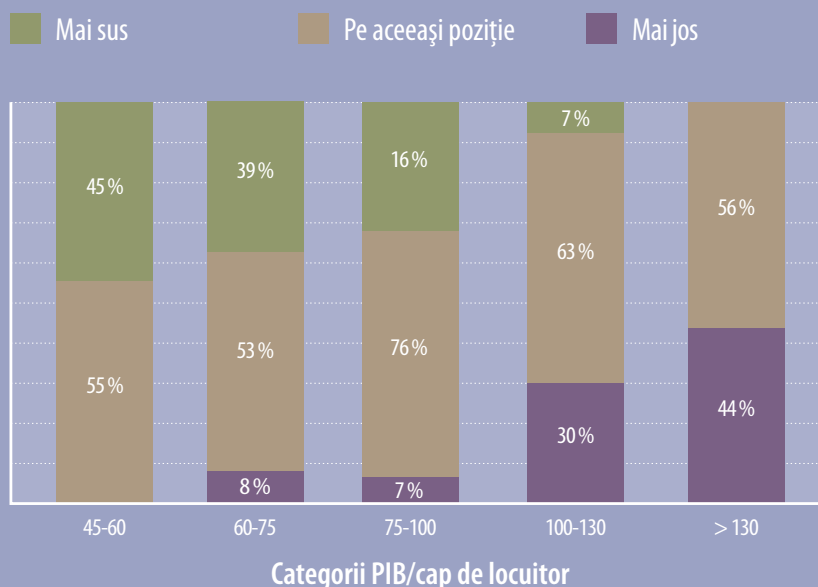
De la infrastructură la inovație

Cel patru diagrame prezintă evoluția cotelor alocate prin Fondurile Structurale și de Coeziune pe parcursul celor patru perioade bugetare începând din 1989. De reținut că, în urma modificărilor intervenite în definirea anumitor categorii, nu toate sunt comparabile de-a lungul celor patru perioade. În perioada curentă, aproximativ un sfert din fonduri sunt destinate sprijinirii activităților de cercetare și inovare, un sfert sunt alocate ocupării forței de muncă și incluziunii sociale, în timp ce puțin peste 20 % sunt alocate infrastructurii de transport, iar 15 % proiectelor de mediu.

Regiuni în tranziție

Graficul alăturat prezintă evoluția regiunilor în UE cu 15 state membre în perioada 1995-2005. Acestea sunt clasificate în funcție de PIB pe cap de locuitor în raport cu media UE. În acest grafic se poate observa, de exemplu, că 45 % din regiunile al căror PIB pe cap de locuitor era de 45 și 60 % din media UE au înregistrat o creștere a PIB până în 2005.

Politica de coeziune a UE între 1988-2008: o investiție în viitorul Europei

Acest număr al revistei Panorama este dedicat exclusiv primilor 20 de ani de existență a Politicii de Coeziune a UE. În 24 iunie 1988, Consiliul a convenit asupra unui regulament care prevedea alocarea fondurilor UE existente în contextul „coeziunii economice și sociale”, un termen introdus cu doi ani înainte de Actul Unic European. De atunci, politica de coeziune a devenit una dintre cele mai importante și cele mai dezbătute politici ale UE. Articolele din acest număr privesc în retrospectivă, prezentând originile politicii, modificările pe care aceasta le-a cunoscut de-a lungul timpului, precum și impactul acesteia asupra perioadelor anterioare și viitoare de programare. Mai multe informații, inclusiv clipuri video, hărți, prezentări și această publicație în 22 de limbi, sunt disponibile la adresa:

http://ec.europa.eu/regional_policy/policy/history/

Comisia Europeană
Direcția Generală pentru Politică Regională
Unitatea B1 – Comunicare, informare, relații cu țările terțe
Raphaël Goulet
Avenue de Tervueren 41, B-1040 Brussels
Fax: (32-2) 29-66003
E-mail: regio-info@ec.europa.eu
Internet: http://ec.europa.eu/regional_policy/index_en.htm

ISSN 1830-933X

© Comunitățile Europene, 2008
Reproducerea este permisă cu condiția menționării sursei.

Tiparul executat în Belgia

BIROUL PUBLICAȚIILOR OFICIALE ALE COMUNITĂȚILOR EUROPENE
L-2985 Luxemburg

Oficiul pentru Publicații

Publications.europa.eu